

Stenmestre,

højder og

regnskov

En rejse til Sydamerika 18.okt. - 14. nov. 2010

Indholdsfortegnelse

Stenmestre, højder og regnskov.....	4
Resumé.....	4
Rejsedeltagerne.....	7
Holdet sat og afgang.....	8
Den lange rejse.....	8
Santiago de Chile 19.10.2010.....	8
Vinsmagning og Valparaiso 20.10.2010.....	11
Påskekøen (Rapu Nui) 21.10.2010.....	14
Østøen 22.10.2010.....	17
Ranu Raraku.....	17
Ranga Hoa og afsked med Påskekøen 23.10.2010.....	21
Santiago de Chile 24.10.2010.....	22
Lima 25.10.2010.....	23
Lima 26.10.2010.....	24
Ankomst til Cusco 27.10.2010.....	31
Machu Picchu 28.10.2010	32
Den hellige dal 29.10.2010	36
Ollamtaytambo.....	37
Cusco og omegn 30.10.2010	39
Turen til Puno 31.10.2010	41
Andahyaylillas.....	42
Titicaca-søen 1.11.2010	44
Bustur til La Paz 2. 11.2010.....	45
Tiwanaku.....	47
La Paz 3.11.2010	49
La Paz – Soløen – Puno 4.11.2010.....	51
Copacabana.....	51
Flyvedag 5.11.2010	53
Quito 6.11.2010.....	54
Mitad del Mundo.....	57
Otavallo 7.11.2010	57
Ankomst til regnskoven 8.11.2010.....	59
Amazonområdet.....	60
Pañacocha 9.11.2010.....	62
Añangu 10.11.2010.....	64
Sumak Allpa 11.11.2010.....	66
Retur til Quito 12.11.2010.....	68
Sidste dag i Quito 13.11.2010.....	69

Stenmestre, højder og regnskov

Resumé

Årets rejse gik til Sydamerika – først og fremmest valgt fordi der i turen indgik flere dage på Påskeøen. Dertil kom, at vi ligesom kunne fortsætte vores indianeroplevelser med mayaer, azteker og lidt inka i Mexico med inka-højdepunkter i Peru. Suppleret med lidt Chile og Bolivia (La Paz) og endelig en lille uge i Ecuadors regnskov – ja, så var der lagt op til en 'highlight'-tur. For arrangementet stod bureauet 'Tiffany' og turen var fra 18.10. - 14.11.2010

Fællesnævneren er at alle landene påvirkes af deres naboskab til den mægtige Andesbjergkæde. Med sine op til 6000 m stod den ofte som en flot, sneklædt afgrænsning i horisonten, hvis man da ikke ligefrem fløj langs med eller over dem.

Byerne havde deres 'Plaza des Armes' med katedraler og spanske kolonitids bygninger. Der er tradition for, at lufthavnene er navngivet efter kendte personer.

Uden for storbyerne trivedes mange steder de lokale traditioner i klædedragt og håndværk.

Undtagelsen var Ecuador. Jeg må indrømme, at min viden og fornemmelse for Ecuador kunne ligge et meget lille sted. Landet er under kraftig indflydelse af USA. Selv unge ekspedienter i småforretninger talte udmærket engelsk. Man har indført US \$ som møntenhed, folk går i by som land i vestlig påklædning, og olieindtægterne giver dem velstand. Vognparken er gennemgående moderne, og vejnettet virkede veludbygget.

Vi kom fra Påskeøens beskedne **højder** og avancerede gradvist til **La Paz's** 3640 m over havet. Det skete ikke uden at flere mærkede højdesygen (bl.a. Ulla). Det underlige er, at der ikke er entydige symptomer på højdesygen, men at den kan udarte sig forskelligt fra person til person. Højdepiller og hvile kan afhjælpe symptomerne. Som et tillæg kunne man spise coca-bolsjer og drikke coca-te, som normalt stod til fri afbenyttelse på hotellerne.

Højderne undervejs:

Santiago de Chile (520 m)
Lima (0 – 1540 m)
Cusco (3310 m)
Machu Pichu (2450 m)
Titicaca (3811 m)
Højsletten (4360 m)
La Paz (3640 m)
Quito (2850 m)

Natur

Vi kommer i oktober, hvor regnsæsonen tager sin begyndelse, men vi var heldige med vejret. Med et ophold så tæt på ækvator og så tyndt et ozonlag, smurte vi os ind i solcreme faktor 30. Når solen bragede igennem kunne nødvendigheden mærkes, men vi oplevede ganske mange dage med

en del skydække, som beskyttede vores hvide hud.

I det hele taget var lyset på Påskeøen noget ganske særligt, og kontrasten mellem lys og skygge var så stor, at det var vanskeligt for kameraerne at finde den rette eksponering

Og de par gange, vi oplevede den tropiske regn, var om natten og evt. efter tilendebragte ture. Så den medbragte regnjakke blev kun taget på to gange, og det var kun et par kortvarige byger med spredte dråber (omend store).

Flere gange oplevede vi tordenvejr som illuminerede bjergenes kulisser, men det var oftest hundredvis af kilometer borte.

Påskeøens vulkanlandskab med lavasten fordelt med jævn hånd på store dele af øen. Overraskende var det, at øen havde masser af vilde heste, som man i øvrigt ikke gjorde noget ved.

Der var også opdyrkede arealer, og der gik køer, men de fleste varer importeres fra hovedlandet.

Inde på fastlandet var det nok Andesbjergenes foldebjerger, skarpe kløfter, snedækkede tinder som var det mest imponerende. De høje bjerge, havets nærhed og den kolde Humboldt-strøm har afgørende betydning for klimaet.

De store områder med vinmarker og plantager med mange forskellige afgrøder i Chile, var spændende, og at Perus trediestørste eksportvare er roser kom noget bag på en. De dyrkes i store plasticdrivhuse, hvor planterne er beskyttet mod klimaets skift.

Og så er man kommet til et område, hvor jordskælv må forventes, og som har sat sine spor i mange byer.

Selve Titicacasøens imponerende størrelse med de snedækte Andesbjerge som baggrundskulisse var en oplevelse, men næsten endnu mere forbløffende var højlandets umådelige flader (gammel søbund), hvor man kørte i timevis i ca 3800 m højde med stort set ensartet udsigt.

En helt anden form for havbund kunne La Paz præsentere i Månedalen, hvor det var som at gå i en åben drypstenshule med store staglamitter. Aldrig oplevet før.

Vi har været i Amazonas både i Brasilien og i Venezuela, men dette var en mere intens oplevelse. At bo på Napo-floden med dens lave vandstand og mange sandbanker, og som krydstogtsturist komme i land og få demonstreret regnskovens høje træer, planteliv og dyreliv gav et fremragende supplement til vores tidligere erfaringer.

Kultur

Vi har nærmest vadet fra det ene *UNESCO Worldheritage Site* til det andet. Hele områder, hele byer, enkelte bygningsværker, og det er velfortjent.

Husene på landet er stort set ens med deres anvendelse af adobesten, evt. pudset og malede. Flere af de besøgte byer har som fællestræk haft placering i en dal, og det indbyder til at besøge steder, hvor man kan se ned over byen, hvor de røde tegltage er dominerende. Uden for byerne er det ikke usædvanligt med bliktage.

De hvidmalede mure er alle tiders opslagstavle for politisk annoncering af partiernes symboler, da alle jo ikke kan læse..

Landskabet præges af, at de fleste huse er omgivet af mure – bygget af adobesten eller stablede natursten. Det gælder også indhegningen af markerne.

I byerne er det især spaniernes bygninger, der præger billedet på deres *Plaza des Armes* med katedral og officielle bygninger.

Helt naturligt imponerer de prangende kirker, som har nydt godt af landenes rige guld- og sølvminer. De er vanskelige at huske fra hinanden med deres træarbejder, sidekapeller og bemalinger. Der er helgener, som noget særpræget Jesus på korset – ikke med lændeklæde, men med nederdel.

Vi fik også et lille indblik i de gamle kulturer.

Påskeøens imponerende moiaer, men ikke mindst 'fuglemandskulturen' med ældgamle traditioner.

Vi har set højdepunkterne fra inkariget i form af fæstninger, templer, kultsteder, vandingskanaler. Deres bygningsteknik med fint tilhuggede stenblokke, deres hensyn til naturen og dermed også sikring mod jordskælv. Om end en relativ kort periode en imponerende indsats.

Titticacca-søens sivøer var en anden form for udnyttelse af naturen, som var interessant at opleve.

Langs Napofloden i Ecuador var det primært naturen, og der var ikke så meget liv på og langs floden, som vi har oplevet andre steder. Et enkelt improviseret besøg i et lille, lokalt samfund ude i regnskoven, blev det dog til.

En noget speciel oplevelse var at opleve en Shaman 'heale' deltagere fra gruppen. Det kunne have været meget 'turistet', men jeg tror at det var et reelt besøg begrundet af personligt kendskab til vores fremragende og entusiastiske guide.

De nationale dragter anvendes noget forskelligt i de enkelte lande, men blev ikke uventet set mest uden for de store byer. Omvendt virkede det, som om det var naturligt for dem – omend vi oplevede mange større og mindre fester, hvor de naturligvis indgår.

Befolkning

Befolkningen har i større eller mindre grad indianske træk. Tydeligst bemærkede vi det, da vi kom fra Chile til Peru, hvor det er det gennemgående træk.

Noget der er forbigået min opmærksomhed, er det, man kalder 'Stillehavskrigen'. Den fandt sted i perioden 1879 - 1884, og var en krig hvor partene var Chile, Peru og Bolivia. Baggrunden var opdagelsen af at saltpeter kunne erstatte guano-gødning, og dermed et spørgsmål om adgangen til minerne i Atacamaørknen. De komplicerede og skiftende alliancer endte med, at Bolivia blev berøvet sin adgang til Stillehavet, og at Peru og Chile delte området efter mange års efterfølgende skærmydsler så sent som i 1929. Det fylder stadig meget i nationenes selvforståelse, og er en af årsagerne til, at indrejse i Bolivia ikke går så gnidningsfrit som mellem de andre lande.

Illustration 1: Coca-te er godt mod højdesyge og for maven. Det stod til fri afbenyttelse. Coca-bolcher indgik også i den daglige indtagelse.

Kulinarisk

Havde vi regnet med at spise fisk i lange baner, måtte vi regne om. Vi spiste særdeles godt. Som traditionen er, serveres der 3 retter til såvel

frokost som middag, og tilbuddet var ofte: fisk (ofte 'ceviche', som er en friturestegt 'konvolut' med fisk), kød i form af oksekød, lama, evt. svin og til dessert is, frugt eller kage. Der var hyppigst valgmuligheder på såvel forretter, hovedretter som desserter, så der var noget for enhver smag.

Lama serveredes både som gryderet og som bøf, og er ganske velsmagende.

En af specialiteterne i Peru er marsvin, som de har gående indendøre. Det skulle naturligvis prøves. Der er selvsagt ikke meget kød på dyret, og det er i konsistens som kylling og smager ganske udmærket. Den ret, jeg fik, blev serveret stegt inkl. hovedet, så dyret kunne ligge og grine ad mig med sine store tænder.

Ud over måltidet var der flere steder arrangeret musikalsk underholdning flere steder, lige fra panfløjter, danse og syngende tjenere.

En hyppigt anvendt drink var 'pisco sour', som består pisco, baseret på destillerede druer, lemon og æggehvide., is og et par stænk angostura.

Rejseleder og guider

Rejseleder var **Lene Sørensen** og de guider, der blev brugt var i langt de fleste tilfælde både vidende, entusiastiske og talte et udmærket engelsk, så der blev informeret om ganske mange ting, som lå udenfor de egentlige seværdigheder, ikke mindst på busstrækningerne.

Rejsedeltagerne:

Svitlana og Torben Larsen

Jonna og Knud Christensen

Hanna og Poul Thomsen

Jan Biermann

Henrie Holm

Marianne og Jørn Knudsen

Karsten Pedersen

Karen og Martin Lauridsen

Etrhel og Erik Samssund

Annegrete Andersen

Annesofie og Kjeld Andersen

Ingrid og Tyge Lind

Holdet sat og afgang

Til en forandring er afgangstidspunktet hen på eftermiddagen og vores taxachauffør, Ali, bringer os til Kastrup, hvor vi skal med Iberia **IB3309** (Cph-Madrid 15.40 – 18:55).

Gruppen bliver samlet i god tid, og indcheckningen foregår uden problemer. Da vi ikke skal have noget i den toldfri, benytter vi os af Ullas Dinerskort og sætter os i deres lounge

Det begynder godt med en times forsinkelse ud af København, siddende i flyet.

Heldigvis er der tid i Madrid, hvor vi skal skifte til den lange tur til Chile

Den lange rejse

Madrids lufthavn er stor og trods farveskiltning ikke helt enkel at finde ud af (På rejsen tilbage forekom det dog ikke så vanskeligt). Arkitektonisk der den meget langstrakt med spændende tagkonstruktion, men forretninger og spisesteder koncentreret i centre og meget lange, triste terminaler dog med rulleforlove, men ellers dødssygt.

Flyet vi skal med kommer sent ind, og med en god times forsinkelse boarder vi Rk29 i midten (**LAN LA705**) . Efter en time bliver vi gennet ud og alle kan på deres bordingpas få en sandwich og en drik. Efter endnu en lille time har de fået fixet "air pressure". Med godt to timers forsinkelse letter vi.

Vi får vores rejsemiddag ved 3 tiden, så det kan man kalde natmad. Der forestår nu ca 13:45 timers flyvning til Santiago de Chile. Så vidt vi husker, den længste flyvetur i ét stræk, vi har prøvet.

Det er lang tid at sidde ret op og ned, men vi får dog sovet en del. Min underholdningsskærm virker ikke, så jeg kan bare sove. Der er en del turbulens både over Atlanterhavet og Amazonas

Under indflyvningen bliver Ulla dårlig og sikrer sig en brækpose.. Den bliver brugt hurtigt, og senere må jeg ofre min pose, jeg bruger til at beskytte computeren, Også den bliver brugt flere gange,

Santiago de Chile 19.10.2010

Vi lander i Santiago ca 27 timer efter vi startede i Kastrup, og et par timer forsinket..Og alle ved jo, at det tager tid at komme gennem indslusningen i landene, blanketudfyldning, kø, osv. Der er ekstra toldeftersyn med scanning også ved ankomsten. Og så skal man have styr på deltagerne, fundet guiden og bussen, så det bliver en lang dags rejse.

Hotel **Blue Trees** ligger ret centralt og er af udmærket standard.

Værelserne er ikke klargjorte, da vi når frem til hotellet ved 13-tiden, og hotellet er åbenbart ikke forberedt på at få et rykind til frokost, så vi får adgang til en mindre buffet med et udvalg af småretter. Ulla springer den noget improvisatoriske frokost over, og facit bliver, at Ulla bliver på hotellet og går i seng, da vi andre drager på byrundtur.

Formentlig påvirket af guidens engelske aner besøger vi den lokale travbane. Den er da også ganske stor og flot, og med en del hesteaktivitet.

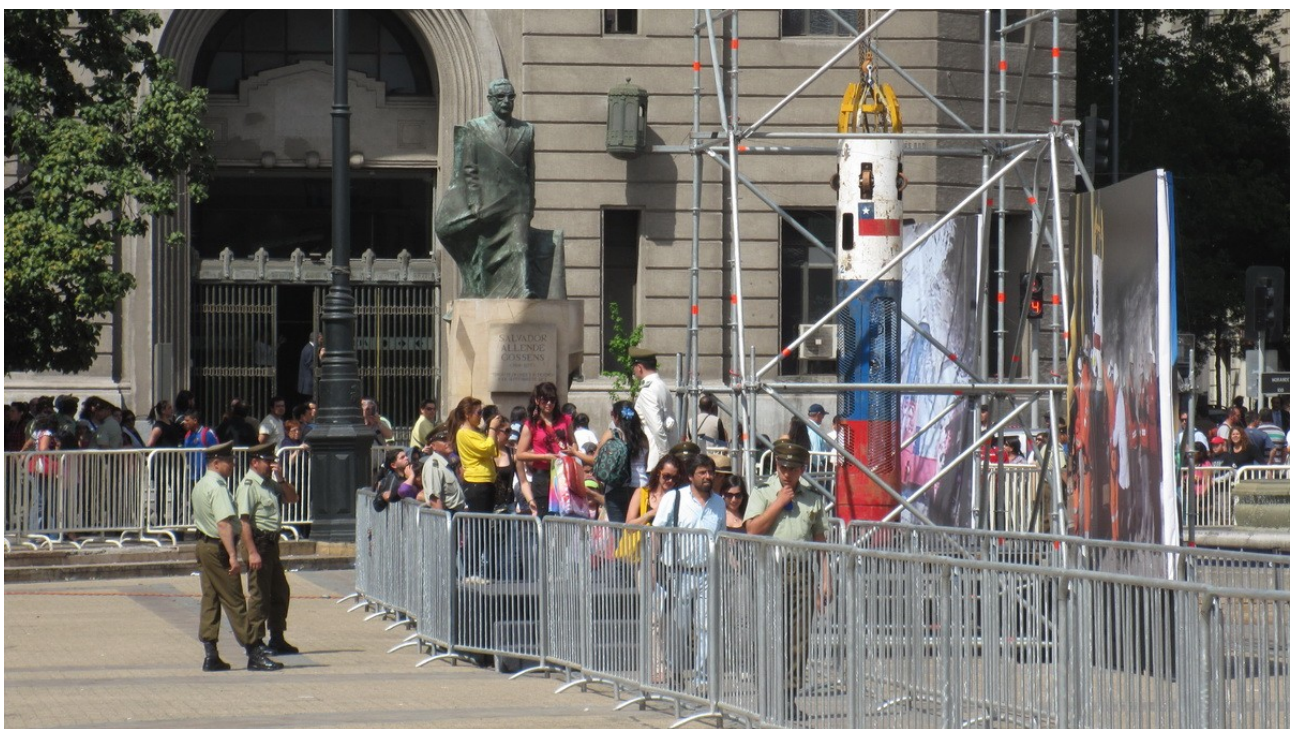
Byen er præget af masser af træer langs gaderne, rigtig mange parker med masser af mennesker, bede boulevarder, så det minder lidt om Buenos Aires
Gaderne er ensrettede skiftevis, så det er til at finde ud af.
Der fejes manuelt, og centrum forekommer ren. Trafikken afvikles smidigt og uden hornmusik!
De unge mennesker er ret synlige, måske fordi der er mange undervisningsinstitutioner.
Man ser ikke meget politi eller militær på gaderne, men nok nogle demonstrationer hist og her, hvor politiet dukker op.

6 ½ mio indbyggere, bjergene rundt om med snedækkede toppe
Mapocho floden, som løber gennem byen – sort set gravet ned under en af de store avenuer.

Her i centrum er folk velklædte, bilerne af nyere dato og velholdte. Vi kørte dog også langs et slumkvarterer, hvor de lokale ikke kan færdes efter mørkets frembrud pga misbrugsrelateret kriminalitet.

Vi passerer mange af fortidens franskprægede bygninger. (f.eks. biblioteket), præsidentens arbejdsplac **La Moneda** med hvidklædte soldater med lange ridestøvler.

Vi besøger *Catedral Metropolitana* på *Plaza des Armes* med Moa?statue mm.

På pladsen er der lange køer til..., ja, det viser sig, at man har hentet den kapsel, der få få uger siden bragte 33 minearbejdere op fra minegang 700 m under jorden, hvor de har siddet i 69 dage. Selv om man har set det på tv er det lidt spændende at se det i virkeligheden, og selv om man ved hvor meget 55 cm er – så er den forbløffende smal.

Meget af det, vi ser, kan af gode grunde ikke fotograferes fra bussen og sætter spørgsmålstegn ved vores hang til at dokumentere alt. Men tiden i bussen blev udnyttet til information, og indtrykkene

må man have i minderne.

Gennem det nye forretningskvarter, **Providencia**, hvor man er ved at bygge Sydamerikas højeste bygning (300 meter), En anden skyskraber, **Titanium La Portada** på 190 meter er under opførelse. flere spændende parker med masser af skulpturer, naturalistiske såvel som moderne, floden der pt.stort set ikke har vand, og hvor cementsiderne på lange stræk er forsynet med spændende, illustrativ grafitti - næsten som 'murales'.

Illustration 2: Udsigtspunkt Cerro san Cristobal. Man transporteres med en trækbane og vi har et flot view over hele byen med Andesbjergene omkring

Vi er begunstiget af flot og klart vejr, så da vi sidst på eftermiddagen skal op på deres lille udsigtspunkt *Cerro san Cristobal*.

Inden da besøger vi et lapisværksted, som faktisk laver ret flotte smykker, som sagtens kan passe til nordisk stil. Det er dog også ret dyrt, og da jeg ikke har Ulla med, vil man jo ikke ofre en formue på noget, hvor man er usikker på modtagelsen.

Turen op til udsigtspunktet 300 meter over byen (i alt 880 m) sker med en trækbane og vi har et flot view over hele byen med Andesbjergene omkring.

Vi vandrer ned deroppefra, fordi bussen ikke kan komme op gennem de skarpe sving på vejen.

Vi er først hjemme ved 19-tiden, og der kaldes til velkomstmiddag kl. 20 (på hotellet).

Til vores store overraskelse, meddeler guiden, at vi skal tidligt op næste morgen for at nå nå morgenvlyveren til Påskeøen. Jf. vores flybilletter skal vi flyve sidst på eftermiddagen!

Vi pakker om, således at vi kan lade kufferterne stå på hotellet og blot rejse med en taske.

Kufferterne afleveres i receptionen til opbevaring, til vi kommer tilbage.

Vi får afregnet vores køb der er sat på værelset.

Jeg har konstateret at der er trådløst netværk på hotellet, så da jeg kommer op fra receptionen, vil jeg sende en mail til de nærmeste om vores fremkomst.

Det fører til to udfordringer. Jeg kan ikke få vores medbragte adapter til at sidde fast i kontakterne med US-stikkene, og selv om jeg holder ved adapteren kommer der ikke strøm ud af den anden ende. Man bliver lidt panikken, når man har så meget batterigrej med.

Et sidste forsøg er at prøve de danske stik, der er leveret med udstyret – og minsandten om ikke de både passer og fungerer.

Næste forhindring er så, at det viser sig, at jeg skal have udleveret adgangskode og pasord – men nu er det for sent til at jeg gider fortsætte – også taget i betragtning, at vi bliver vækket 05:30.

Vinsmagning og Valparaiso 20.10.2010

Vi bliver som aftalt vækket 05:30, og får en udmærket morgenbuffet kl. 6:00.

6:45 har vi pakket bussen og kører til luthavnen, På mit spørgsmål, om hvorledes vi klarer det med billetterne, siger guiden, at det ordner Chris (guiden).

Men det gør han ikke. Der er ingen, der har ændret vores booking, og der er ikke lige plads til et selskab på 23. Det skaber en del forvirring og irritation. Men sket er sket. Vi får dog checket vores kufferter ind og får vores boardingkort – og så starter nødprogrammet.

Det bliver i princippet en tur til **Valparaiso**, men med bl.a. stop ved en lille vejbutik, hvor vi prøver *chicha*, alkohol lavet på gærede druer, en drik der ikke mindst sættes i forbindelse med deres nationaldag 18.september.

Vores danske guide har tidligere besøgt en økologisk vingård **Emiliano** i *Casablanca*-dalen ca 60 km fra hovedstaden på vej 68 i nærheden af *Curacavi*. Det lykkes med kort varsel at få lavet en aftale om et besøg. Det blev rigtig spændende, dels er stedet pænt og velordnet, dels fortælles der entusiastisk om den måde de arbejder på.

Her tales der om at bruge principper fra Rudolf Steiner med at man skal bevare områdets egen mangfoldighed og organisk og biodynamisk udnytte samspillet mellem planter og dyr. Det indbefatter udnyttelse af kompost og 'levende ukrudt', som netop enten tiltrækker bestemte nyttige insekter, eller giver god næring. Der er transportable hønseskure, så hønsene kan bidrage med at spise insekter og gøde jorden. Man har certifikat på at være CO₂-neutral (solpaneler til det varme vand, biobrændstof til traktorerne), og man tilbyder desuden medarbejderne et stykke havejord, hvor de selv kan dyrke biodynamisk.

Man får et helt andet syn på, hvad økologisk vindyrkning vil sige.

Der indgår også vinsmagning af 2 hvide og 2 røde vin, som var fremragende.

På vinmarkerne ser man små møller. De har til formål i de kolde perioder af fordele varmen fra nogle små fyrsteder, så planterne ikke fryser.

Det var rigtig interessant, og er et supplement til de vingårde vi skal besøge, når vi kommer tilbage fra Påskeøen.

Derefter videre til **Valparaiso** gennem et ganske spændende og blomstrende landskab.

Her er mandelplantager, avocadoplantager, mandarin...Den gennemgående farve er gul: gule "valmuer", morgenfruer, m buske der bruges til trækul, men også andre blomstrende træer (bl.a. det blå), velduftende hvide, hestekastanier og mange flere.

Man må køre 120 km/t, og der betales bompeng på motorvejene.

Der er ca. 120 km til byen, så der er ikke tid til at komme af bussen, så det bliver en byrundtur i bussen og giver derfor ikke noget fyldestgørende indtryk af byen (400.000 indbyggere).

Langs hovedgaden er der dels salg af alt muligt fra fliserne, dels masser af frugt og grønt fra boder. Chiles parlament har til huse her i byen.

Havnen er stor, men man får alligevel ikke rigtig noget indtryk af den, og den har da heller ikke længere den rolle, som den indtog tidligere.

Byen er bygget på et antal høje, hvor husene er klinet op ad skrænterne, og ofte malet i stærke farver. Men umiddelbart virker den ikke specielt interessant.

På tilbageturen spiser vi chilensk frokost på en hyggelig restaurant *Los Hornitos de Curacavi*, som har ovnretter som speciale, og hvor vi får en ovnret med majs og krydret kyllingekød.

Tjenerne går med specielt lokalt antræk med stråhatte og hvide korte jakker..

Vi er tilbage ved lufthavnen ca 16, og flyver til tiden med LA833 til Påskeøen. Turen tager 5:10 for de 3828 km. (tidsmæssigt er vi desuden kommet yderligere 2 timer bagud).

Vi har atter pladser i midtersektionen – men dog ved siden af hinanden – og er dermed forhindret i at tage billeder fra flyvningen fra Santiago. Og da vi når Påskeøen er det desuden mørkt.

Landingsbanen på øen står ikke i forhold til lufthavnens størrelse. Den er bygget af amerikanerne for at man kunne mellemlande her med B52-flyene, og yderligere blev banen udvidet af NASA til evt. brug for rumfærger.

Vi får ved modtagelsen blomsterkranse, som faktisk holder sig i de dage, vi er på Påskeøen.

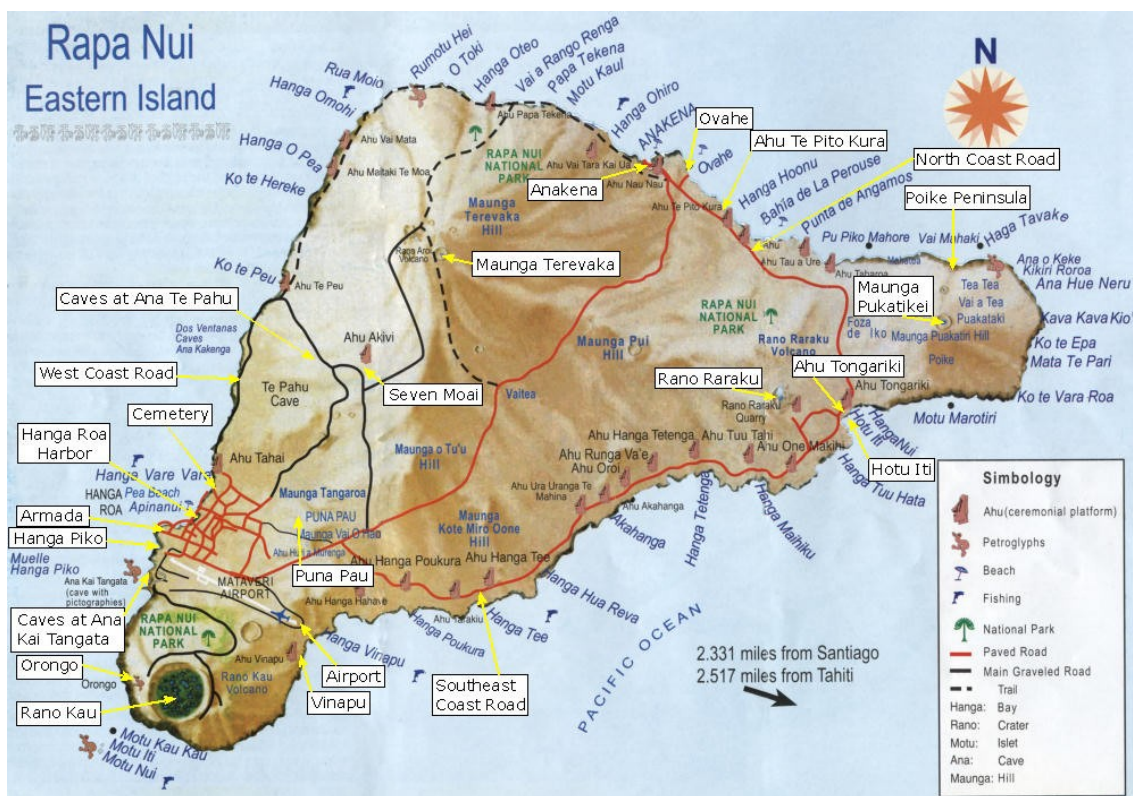
Hotel Iorana ligger meget tæt på lufthavnen (men afstandene er ikke store), og vi skal ikke gennem byen for at komme dertil.

Navnet Påskeøen har øen fået, fordi en hollandsk kaptajn i 1722 ankom til øen påskedag, men den hedder **Rapu Nui** på lokalsproget og er på størrelse med Læsø, så den er til at overse.

De første beboere kom fra Polynesien ca. år 800.

Kyststrækningerne var forbeholdt ceremonier og de rige, mens almindelige mennesker boede inde på øen.

Påskeøen har også deres eget flag, et bådliggende rødt motiv på hvid baggrund.

Påskeøen (Rapu Nui) 21.10.2010

Dagen starter lempeligt. Morgenmad kl.8, afgang kl, 9:30. God buffet og tid til lige at rondere nærområdet.

Hotellet ligger lige syd for lufthavnen og dermed i byens (**Hanga Roa**) udkant. Det består af flere længer, Restauranten og swimmingpool'en ligger centralt i komplekset.

Fra vores værelse har vi udsigt ud over havet og klipper, hvor de store bølger fra et tilsyneladende stille hav sender kaskader af skumsprøjt mod himlen. Vi kan ligeledes se skibene, der ligger udenfor havnen og afventer omladning til mindre både, der kan sejle ind gennem brændingen.

Vi kører først til **Rano Kau** vulkankrateret, som ligger lige syd for byen. Det er cirkelrundt, og i bunden er der 11 meter dybt vand, hvor overfladen er bevokset med siv.

Der er en del spændende planter, og der gror på kraterkanten: grape, lemon og andre frugter.

Lidt højere oppe ligger **Orongo**-landsbyen, som er centrum for fuglemandskulturen (Mantara kulten). Husene er bygget af flade sten og med ganske små døråbninger – og i øvrigt ingen vinduer. De huse vi ser er rekonstruerede. Bygget af stenflager og med en ganske lille indgang, ligger der 54 beboelser, som har udsigt ned over øen *Motu Nui*. 300 meter nede, hvor de ud fra personens bemaling kan se, hvilken familie, der vinder konkurrencen (tangatamanu) som varede i fem uger. Konkurrencen gik ud på, at familiernes repræsentanter skulle svømme ud til den lille ø, hvor de ventede på at kunne få fat i det første æg. Det skulle hjembringes bundet til panden med et bånd. Vinderen blev opvartet det følgende år, og familien havde derefter magten til næste år. Nogle moiaer viser hænder med lange negle, og det afspejler, at vinderen ikke klippede sine negle det år.

Det menes at byen har været der siden 16-hundredtallet, og den sidste æghentning skete i 1867.

Den bedste udsigt får man på toppen, hvor der er en del petroglyffer (billeder hugget i sten), bl.a. en maske af deres Gud. De kan være vanskelige at identificere alt efter hvorledes lyset falder.

Derfra til **Vinapu**, hvor fundamentet til moiaerne har så stærke fællestræk med inkaernes byggestil, at man kalder det inkamuren.. De store sten i fundamentet er basalt, og tilhugget, så intet kan presses ind mellem stenblokkene. På Påskeøen er seks maksimum for antal hjørner på en sten.

Moiaerne her er væltet med hovedet nedad.

Der er også en mindre kvindemoia, som formentlig er indgået i begravelsesritualerne foran moiaerne, hvor ligene (uden hoved) er blevet (brændt. - eller) tørret?

Vi spiser på en udmærket fiskerestaurant nede i byen ned ved havnen..

Dermed har vi nået gårsdagens oprindelige program, og om eftermiddagen fortsætter vi ind på øentil **Aku Akivi** med De syv moiaer, som alle vender ansigtet mod havet. I traditionen siges de at repræsentere de opdagelsesrejsende, som blev sendt til øen før de egentlige koloniserer, og den stammer fra 15-hundredtallet. Også denne 'Ahu' er orienteret astronomisk: Ansigterne vender direkte mod solnedgangen ved forårs- og efterårsjævndøgn.

De er ikke helt så store som jeg havde forestillet mig.

Landskabet er spændende med de mange høje, som er resultat af tidligere tiders vulkanudbrud. De er dog gået til ro, og det er 3000 år siden det sidste udbrud.

Ana Te Pahu (også kaldet 'Banana cave') er en del af et større kompleks af lavatunneller med haver i forbindelse med de huller lavastrømmen har brudt op til overfladen, og som skaber lys. Takket være fugtigheden og beskyttelsen mod vind har der været dyrket træ-bananer (maika), 'mahute', 'taro' og andre spiselige afgrøder.

De har også været brugt til at opsamle vand, som blev filtreret gennem jordlagene.

Bortset fra det naturlige indfald af naturligt lys gennem hullerne, brugte vi det lys, som de digitale kameraer bruger, når de laver afstandsmåling, for at gøre det muligt at vi se, hvor vi gik i de mørke tunneller.

OBS: et særligt banatræ, maika, er ikke trods ligheden en banan, men en grøntsag.

Puna Pau er det stenbrud, hvorfra man har hugget de røde (en blødere vulkansk rød scoria-sten) 'hatte', pukao, som nogle af figurerne er forsynet med. De er meterhøje, vejer ca 10 tons, og de har været på ganske lange transporter til f.eks. *Ahu Tongariki* og *Ahu Te Pito Kura* ca 12 kilometer borte. Her blev pukaoen færdiggjort. Der er også fremstillet mindre moiaer af materialet. Der ligger ca 20 halvfærdige pukaoer, parat til transport til ahuerne, hvor den sidste tilretning skete.

Ude i landskabet er der mange høge, men også terner og små og store fregatfugle. Og de vilde heste ses alle vegne.

Masser af blå himmel, men skyerne samles over øen. Sidst på eftermiddagen opløses de, så vi kan sidde på vores vestvendte terrasse og nyde udsigten til havet. Vi kan fra vores altan se bådene, som skal gennem brændingen med de varer, der omlastes udenfor havnen, fordi de ikke kan sejle helt ind.

På hotelområdet er der plantet mange blomster og blomstrende buske og træer. Der går høns med deres kyllinger rundt, og små vipstjertlignende fugle kommer ganske tæt på altanerne.

Solnedgangene blev ikke helt så spektakulære, som vi havde forventet, da skyerne i horisonten dækkede for solen.

Østøen 22.10.2010

Illustration 3: Udsigten fra vores altan

Turen går vest på over de øde strækninger med lavasten og vilde heste til **Ranu Raraku** der er det stenbrud, som har forsynet hele øen med moiaer. Meget praktisk er figurerne hugget ud direkte i klipperne, som står næsten lodret op. Området har figurerne stående tæt, mange rigtig flotte – og høje. Materialet er tuff, en sammenpresset vulkansk aske,

Nogle af de ufuldstændige figurer (f.eks. 'el gigante' er op til 21 m. og vejer 160-180 tons). Der er billede ved indgangen af udgravningen af en af de stående moiaer, som viser, at ca halvdelen er under jordoverfladen.

En enkelt moia. **Tukuturi**, adskiller sig fra flertallet ved at være langt mindre, hugget i den røde scoria, knælende og med skæg.

Mange er halvfabrikata, dvs. der er hullerne til øjnene, men de er ikke gjort færdig. Det skete på destinationen, hvor der blev brugt hvide skaller og sort obsidian for at gøre øjnene livagtige. Der ligger en del transportbeskadede moia'er, som indikerer, den retning, figuren skulle have været leveret i. Stedet er ganske enkelt fabriktionsstedet, hvorfra alle øens figurer er blevet transporteret.

Der er forskellige teorier om, hvorledes såvel transport som opstilling har foregået, ligesom det diskuteres, på hvilket tidspunkt 'hatten' er sat på.

En tur til det tilstødende vulkankrater, som her også er vandfyldt og med siv. Der er små fisk, som bl.a. spiser myggelarverne.

Moiaer lavet mellem år 1250 og 1600, og der er i alt ca 900 placeret rundt omkring på øen og ca 1/3 er opstillet på ahu'erne. Resten er enkeltstående, væltet ved senere i stammekonflikter – mange først efter europæernes ankomst, eller transporten er ikke nået til vejs ende. De fleste er fremstillet af tuff, færre af basalt. De forestiller afdøde, og er opstillet af disses efterkommere. De står (med enkelte undtagelser) med ryggen mod havet og ser ind over deres landområder.

Vi befinder os ved sydkysten, og bølgerne brager mod klipperne efter at være dannet med skum og vandfaner ført af vinden.

Derfra til de 15 moiaer i **Ahu Tongariki**, som er rejst med japansk bistand. Imponerende fundament. Hattene er lavet af rød 'scoria' sten, som er relativt porøs, og som derfor lettere beskadiges., som kaldes pukao (engelsk Topknots). Materialet hertil kom fra **Puno Pau**.

Anlægget indbefatter flere steder med petroglyffer – dog sværtgenkendelige, da de er hugget ind i vandret lava. Gruppen blev taget af en tsunami ved det store chilenske jordskælv i 1960, og spredte dem flere hundrede meter længere ind på land. Hattene rullede af, og flere blev beskadiget. I 1996 var anlægget reetableret i samarbejde med japanerne – men nu med moderne løftegrej.

En 'ahu' er en helligdom, som typisk består af en ca 1 meter høj bagmur, som vender ud mod havet, mindre sten som fundament til moia'ene, hvorunder der har været begravningsplads, og en 'brolagt' rampe modsat bagmuren.

Ahu Te Pitu Kura har kun en eneste statue, men den er til gengæld stor. Den kaldes '*Paro*', og er med sine 10 meter og ca 80 tons den største moia, der er flyttet og rejst på en ahu. Pukao'en vejer ca. 12 tons og er den største, der er hugget og flyttet fra Puna Pau-stenbruddet. Den mundtlige tradition siger, at den er rejst af en enke til minde om sin afdøde mand.

Frokosten er annonceret som en strandpicnic. Det er nu ikke på stranden med godt nok udendørs under tag og med borde og bænke. Turarrangøren har sørget for, at der er bragt varm mad (torreXX fisk) ligesom til et flykøkken.

Efter frokosten vender vi næsten tilbage til Pitu Kura. Her er en lidt speciel oplevelse i form af en magnetisk sten, "*The Navel of the world*". Det er en stor, naturlig rund sten, som næppe er fra øen. Den er placeret i et lille indelukke af stablede natursten, hvor den ligger i midten, omgivet af fire sten i de fire verdenshjørner.

Guiden viser, hvorledes stenen påvirker et standardkompass, når han bevæger det hen over stenen.

Ved tretiden når vi frem til den ene af øens to koralstrande.: **Anakena**. En lille bugt med sand, palmer og to snackbarer. Der er ikke ret mange mennesker. Der er kun sand af koraller på vejen ud i de relativt kølige Stillehav. Hvor almindeligt sand kan blive brændvarmt i solen, absorberer koralsandet solens stråler, så man ikke brænder sig.

Vejret er med os. Det har småregnet undervejs med små dryp, og når solen bryder gennem skyerne kan man virkelig mærke dens styrke. Heldigvis er den det meste af tiden gemt bag skyerne, så det føles som en god, dansk sommerdag.

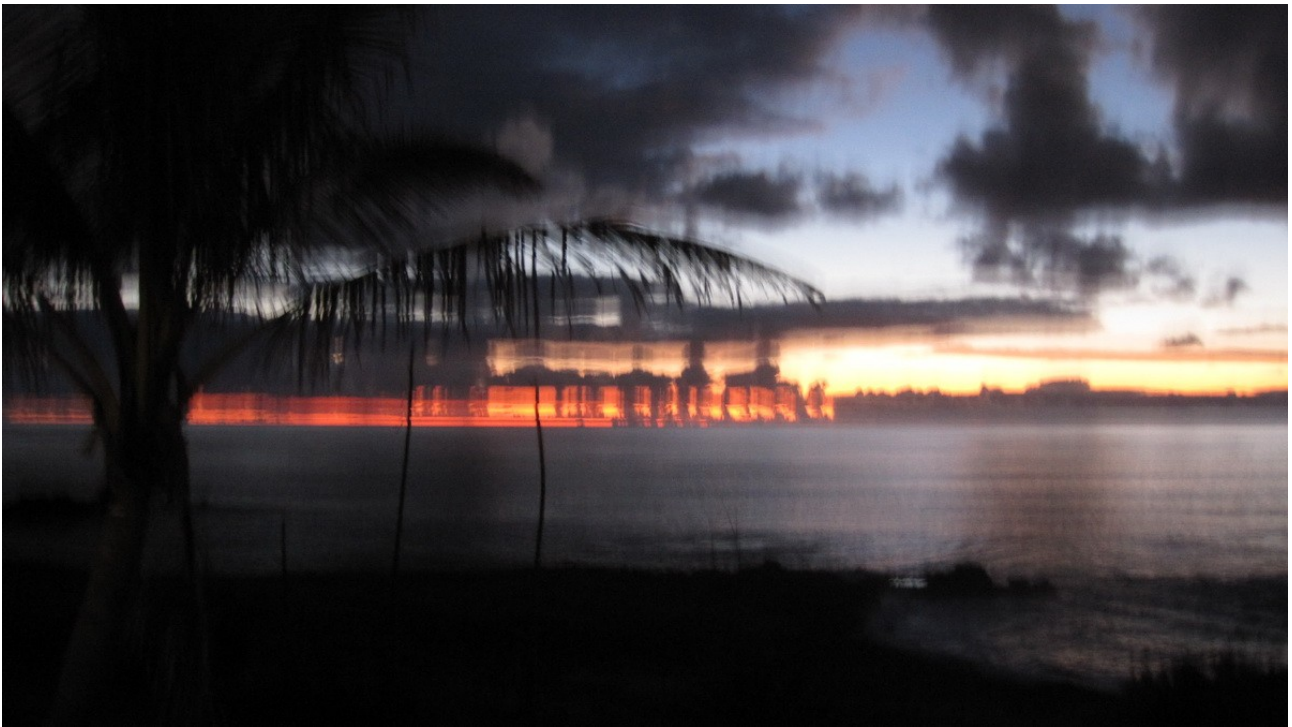

Jeg får skrevet mine postkort på stranden.

Lige bag stranden er den moia, som Thor Heyerdahl rejste sammen med 18 mennesker for at demonstrere hans teori.

Desuden er der yderligere en hellig platform med moiaer, der alle er forsynet med hat.

Ranga Hoa og afsked med Påskeøen 23.10.2010

Formiddagen er til egen disposition. Oprindeligt troede vi, at vi ville til byen, men det vi har set, når vi er kørt igennem har ikke været inspirerende. Turen derind tager kun ca. 15 minutter at gå, men virker heller ikke inspirerende.

I stedet går vi til den grotte *Ana Kai Tangata*, som ligger klods op af hotelområdet. Den er været brugt ceremonielt i tilknytning til fuglemandskulturen, og der er malet symboler af søfugle (Sooty terns) på loftet. Stedet har også været brugt til at bygge små kanoer.

Vi skal afregne vores drikkevarer, men der kan ikke opnås forbindelse til kortadministratoren. Da det er prøvet med timers mellemrum, overgår vi til fluesmækkeren.

Da vi mødes for at køre til lufthavnen, bliver det meddelt, at flyet er to timer forsinket, men at vi på flyselskabets regning vil få frokost i byen.

Vi får således alligevel vores bytur, for vi bliver sat af i centrum og går ca ½ time ad hovedgaden til restauranten. Mens vi er der, kommer besked om, at flyet er returneret til Santiago, og at vi vil blive kørt tilbage til hotellet – med vores bagage.

Der er ikke meget at se i byen: Der er lidt grøntsagssalg fra pickups (også en slagter og fiskehandler, som vifter fluerne væk med palmegrene).

Der er utallige spisesteder og souvenirbutikker, steder hvor man kan leje biler, knallerter og cykler. Og så besøger vi lige kirken, som godt nok er katolsk, men Jesus og Maria har fået inkorporeret påskeøekultur med fuglefjer og maori-tegn.

Illustration 4: Udsigten fra altanen

Illustration 5: Den naturlige pool

Vi får ovenikøbet vores netop rengjorte værelser tilbage. Desværre er det ikke muligt at spise på hotellet, fordi der kommer et selskab på 100 personer, så køkkenets ressourcer er opbrugt.

Ærgerligt, men...

Vi kan trods alt nyde omgivelserne, udsigten, pool'en og værelsesterrassen – og Ulla får afprøvet den naturlige pool nedenfor hotellet.

LAN(Chiles) næste estimat er afgang 02:30, dvs vi er fremme i Santiago ca. 930 – og så er halvdelen af dagen ligesom gået, og vores halve fridag røget sig en tur.

Turen tilbage med **LA842** tager igen de ca. 5 timer.

Santiago de Chile 24.10.2010

Vi kom af sted kl. 03:00 og efter 4 timers flyvning var vi tilbage i Santiago, hvor der forventes op til 27 grader – fra en skyfri himmel. Vi kører til vores 'gamle' hotel og vores rene tøj.

Nu trænger vi til personlig rengøring før vi skal på grill-restaurant med kød efter mange fiskemåltider.

Restauranten ”**La Vaquita Echá**” (Den leende ko). ligger noget uden for byen i **Pirque** gennem store villakvarterer. Det er en fremragende restaurant, med perfekt oksekød, og dertil hurtig og præcis betjening trods at søndagen havde fyldt næsten alle 130 borde.

Dagens program var egentlig at besøge to vingårde, men vores forsinkelse reducerer det til et besøg. Efter ca 1 ½ times kørsel gennem vinmarker, kommer vi frem til vingården *Conchay de Toro* Det er et stort firma med professionelle omvisere, men det var ikke meget vi fik at vide om hverken firma eller vinproduktion. Det var en stort kontrast til rundvisningen på *Emiliana*.

Men nu har vi set vinkældre med 1000-vis af egetræsfade, som hver kan rumme 350 flasker vin. Vi får et glas hvidvin og et glas rødvin – og får lov til at beholde glasset fra prøvesmagningen. Glassene lader vi dog blive hos stuepigen frem for at skulle passe på dem i de næste 3 uger.

Der pakkes om, batterierne lades op, kortene med video og billeder overføres til pc'en.

Lima 25.10.2010

Tidlig vækning 05:30, ud fra hotellet 6:45. Santiagos morgentrafik er ved at vågne, og der står rigtig mange mennesker i kø i pæne rækker ved stoppestederne, hvor de dobbelte trolleybusser kører hyppigt. Der er også et udbredt metrosystem, men vi prøvede ikke den offentlige

Smertefrit gennem lufthavnen. Man kommenterer ikke, at jeg glemmer at tage pc'en op, og mange går gennem med bæltet., så...

Ulla og jeg får pladser langt fra hinanden. Ved skæbnens ironi får jeg vinduesplads på række 13 i Boeing 767'eren (LA 636) – og netop der er der intet vindues. Desuden er der diset, og efter kort flyvning et tæt skydække. Til gengæld får Jonna og Ulla sig en god lang og sjov snak på de bageste sæder.

Flyningen fra Santiago de Chile til **Lima** (Peru) foregår langs kysten, men ude over Stillehavet og tager ca. 3:50 time.

Turen fra lufthavnen er foregår i en noget kaotisk trafik gennem støvede industriområder, og villaer beskyttet af høje hegn.

Hotel Hacienda ligger i bydelen *Miraflores*, som er en 'pæn' bydel. Turen fra lufthavnen dertil går gennem et noget nedslidt kvarter med kaotisk trafik det første stykke vej.

Vi bliver modtaget med en '*Pisco Sour*', mens de kopierer vores pas og indrejsekvittering. Vi

kommer til at bo en trappe op fra lobbyen i det første værelse, så vi er uafhængige elevatoren.

Sammen med guiden går vi en tur i nabolaget: får vekslet penge til 'soles' og går ad en af hovedgaderne, Largo, til *Kennedy-parken* og videre til et område med mange butikker med indiansk håndværk: sølvgenstande og -smykker, træskærerarbejder, malerier, tøj af alpaca eller lækker tynd peruviansk bomuld. Ikke mindst de store træskåle udskåret i et helt stykke træ med flot åretegning vækker

vores interesse, men (desværre) køber vi ikke nogen.
Der bliver set på meget, så det tager nogen tid, og det fanger ikke alles interesse.

Turen slutter på en rigtig god fortovsrestaurant, *Tigre*, hvor det meste af gruppen samles, og vi få et rigtig lækkert måltid.

Vi oplever i dag Lima med sol, hvilket ikke er sædvanligt på denne årstid. Lima har ca. 8 måneder, hvor byen blot er diset og solen yderst sjældent trænger igennem, men det regner i øvrigt næsten aldrig i byen.

Ulla og jeg skal have købt vand til i morgen, og runder af med en tur nogle få hundrede meter ned til Stillehavet, hvor man fra et nyt butikscenter i flere etager kan se ned på stranden.

Lima 26.10.2010

Lima ligger helt ude ved kysten, men med en dyb skrænt ned til havet. Byen er således sikret mod tsulamier. Til gengæld bliver der så ikke bygget på den smalle kyst.

Lima rummer med sine ca 9 mio mennesker 1/3 af landets befolkning.

Byrundturen starter kl.9. Først en Gaudi-inspireret park, *Kærlighedsparken*, hvor der er en årlig kyssekonkurrence på Valentins dag. Parken ligger tæt ved det center, hvor vi var i går, på kanten af skrænten mod havet med udsigt ud over bugten.

Der er mange betjente på gaderne, og ivrig færdselsregulering af kvindelige betjente. Centrum præges af mange 'grønne' mænd (og kvinder), der står på mange gadehjørner, og hos hvem man kan veksle. De er letgenkendelige med deres neongrønne veste, og har officiel legitimation på deres aktivitet.

Der er ingen undergrund eller metro, så den offentlige transport foregår med busser, dels de

kommunale med store busser, dels mange mindre busser på privat basis. De små søger at kapre kunder, da de er henvist til at køre i de samme gader som de andre busser.

Der står ganske enkelt en mand i døråbningen og håndterer betalingen på 2 SOL.

At der ingen undergrund er hænger sammen med udsigten til et evt. jordskælv – og der er åbenbart ofte mindre rystelser.

Der er meget støv, fordi det aldrig regner, og det ses tydeligt f.eks. på bussernes tag. Biler tuder, presser sig frem, men alt i fordragelighed og uden der tilsyneladende sker større ulykker.

Der er masser af casinoer i byen, ofte i tilknytning til hotellerne.

Bydelene er autonome, men der er dog et 'hovedstadsråd'.

Valgpligt. Det registreres på ens identitetskort, og skal man bruge sit kort i offentlig sammenhæng, får man en bøde og en anderledes farvet mærkat klistret på så man kan se, at vedkommende ikke har stemt ved sidste valg.

Kører ind til den gamle bydel (Lima) med bus. Forbi bygningerne fra verdensudstillingen i 1972.. Lima ligger i udkanten af den store ørken, og der er sol og sommer januar – marts, ellers stort set samme vejr: diset med spredt sol.

Der er farver på husene – ikke så underligt, hvis man 2/3 af året skal gå rundt i dis, og man skifter gerne farve, når man alligevel skal male om.

Kennedyparken passerer vi ligesom det sker, når vi får udpeget specielle bygninger. Inde i centrum kommer vi dog ud af bussen, og vandrer gennem nogle af gaderne.

Illustration 6: San Fransico klostret

Illustration 7: Iglesia de San Francisco ligger på samme plads som klostret

Pladsen med **San Fransico klostret** (som faktisk rummer katakomber, som vi dog ikke så) og **Iglesia de San Fransico**.

Derfra gik turen til Plaza des Armes, hvor der en flot plads med Palacio de Gobierno (Præsidentpalæet), Limas katedral og byens rådhus. Katedralen er oprindeligt bygget af mursten, men efter jordskælv genopbygget med en basal trækonstruktion, som gør det muligt at give efter ved jordskælv. Bortset fra guldet og sølvet er der 5-6 flotte sidekapeller, afspejler flere perioder af barokken. I kortet er der flot træarbejde af kirkestole og udskårne paneler. I kirken er en krypt med hvad man mener er resterne af Francisco Pizarro, den spanske erobrere af Peru

Plaza de Armas er en flot plads med Palacio de Gobierno (Præsidentpalæet), Limas katedral og byens rådhus.

Den sidste kirke er en gul, totårnet *San Pedro* som ligger tæt ved Plaza des Armes.

Skopudsere er en del af bybilledet.

Noget af det, der slår en i den gamle bydel er de mange huse med flotte træbalkoner.

Illustration 8: Det gamle centrum har mange balkone,r kunstnerisk udført i træ

Illustration 9: Den lækre anretning, som betjeningen ikke mente kunne mætte os!

Illustration 10: Fiskerestauranten

Illustration 11: Den høje klint, som beskytter byen mod tsunamier

Frokosten indtages på en eksklusiv fiskerestaurant ude på en pier, hvor vi efter nogen diskussion får overbevist betjeningen om, hvad vi skal have, og vi få nogle lækre småretter. Der er mange ude at surfe i bugten mellem halvøen og havnen, som stort set er gemt i disen.

Illustration 12: Fra den erotisk samling

Illustration 13: Registerring af ydelser med farver og forskellige knuder - og så med et dcimalsystem

Illustration 14: Dragt med guldplader

Illustration 15: Hovedbeklædning og smykker af guld

Sammen med Torben og Svitlana kører vi i taxa til **Larco Herrera**-museet (navn efter den arkæolog, der har fundet de mange genstande), som har en fin og overskuelig samling af førspanske skatte. Her er pilespidser, vævede stoffer, masser af keramik, guld og sølv mm. Det er forståeligt, at befolkningen er blevet imponeret, når solen har spillet i guldet fra dragter, hovedbeklædning og smykker i ører og næse.

I tilknytning hertil har man lavet en separat afdeling med erotisk keramik. Der er intet nyt under solen, men det er en interessant lille samling.

Som noget overraskende er der offentlig adgang til musets magasiner, hvor tusindvis af keramik står hylde efter hylde, meter efter meter.

Om aftenen spiser vi udendørs i det arkæologiske område: **Huaca Pucallana**. Det er en pyramide, som ligger inde i selve byen, og som er bygget af adobe, dvs. mursten forstærket af noget stift græs fra Cusco. Stenene er placeret med mellemrum, så det kan modstå jordrustelser.

Anlægget ligger i blød belysning og er ganske stemningsfuldt, og selv om der er mange andre

turister, virker det ikke generende.

Ankomst til Cusco 27.10.2010

Ved middagstid flyver vi med LANPeru LP111 ca. en time til Cuscos *Alejandro Velasco Astete International Airport*.. Cusco ligger i 3310 m. højde, så nu begynder det at gå op ad..

Illustration 16: Hotelgården i Cusco, hvor vi fik vores første coca-the

Hotel Garcilazo II ligger ganske tæt ved centrum, så rundt om et par hjørner ved *Plaza Saa Francisco*, passerer man den ene plads efter den anden for at ende på *Plaza des Armas* med katedraler, buegange og restauranter i førstesals højde med udsigt nedover livet på pladsen. Husene er lave og med røde tegltage, byen gror op ad bjergsiderne, og alt virker utroligt charmerende.

Der kommer mange turister til Cusco, så der er basis for mange forretninger og spisesteder. Efter at have set lidt på butikker, opsøger vi en af restauranterne på første sal, *Bagdad Café*, hvor vi nyder en øl, mens vi betragter livet på pladsen..

Hen den første aften spiser vi på en større restaurant, hvor vi får den største buffet rent udvalgmæssigt. Der var ganske enkelt alt. Tilmed var der et panfløjteorkester samt adskillige dansere, der optrådte.

Desværre ramte højdesygen Ulla, så vi måtte gå tidligt tilbage til hotellet, hvor Ulla senere fik en pille.

Den aften er der et stort optog med børn, der går med lanterner, som vi kan se fra vores balkon (ja, atter var vi heldige med værelset).

Machu Picchu 28.10.2010

Vi har fået flyttet turen til Machu Picchu en dag frem for at kunne vænne os til højderne. Det betyder, at vi faktisk skal lidt ned i forhold til Cusco, idet Machu Picchu ligger i 2450 m højde. Vi kører med bus til en nærliggende jernbanestation i **Poroy** og derfra med tog til **Aguas Caliente**, som er den by, hvorfra busserne kontinuerligt kører op til **Machu Picchu**. I alt ca. 80 km.

Der er paskontrol ved omordstigningen, betjening i vognen med drikkevarer og andet. Der blev serveret snacks og kaffe/the/læskedrikke under turen, hvor hver vogn havde en purser og en tjener – i uniform. Der er glastag, så man kan se bjergtoppene

Illustration 17: Arbejdere ved Urumba-floden

Turen går med tog gennem en relativt smal dal langs **Urumba**-floden, omkranset af utroligt høje og

stejle bjerge (ca 450 m). Det var den strækning, der blev spærret af de store jordskred i januar 2010 og lukkede banen i tre måneder. Hastigheden er ikke stor – ca. 30 km/t., så der er god lejlighed til at nyde den smukke tur, hvor der mange steder var byggeaktiviteter, bl.a. for at forhindre jordskred. Som bonus fik vi en togafsporing som følge af et jordskred, som ramte vognen bagved og afsporede vognen. Det havde de prøvet før, og det ekstra mandskab, der åbenbart var ombord, havde forskellige remedier, så vognen kunne bakses på plads igen. På et tidspunkt skulle alle passagerer stille sig i den ene side af vognen for at lette vægten. Det tog dem ca. ½ time at komme på sporet igen.

På en af stationerne skulle der medtages mange, der skulle til byen, men det viste sig, at de ikke rejste i vores komfortable vogne, men i de andre vogne på hårde træsæder.. Vi passerer også den station, hvorfra de seje med rygsæk begiver sig flere dage ad inkavejen til Machu Picchu. Efter ca 3½ time er vi fremme ved byen, hvorfra busserne kører.

Selve Machu Picho kender vi jo fra fotos, men det er noget andet at stå og se ned på huse og templer, og nær på se inkaernes formidable bygningsteknik – og viden om astronomi.

Anlægget er bygget, så det var let at forsvare. Imidlertid fandt spanierne det aldrig.

Det menes bygget af høvdingen **Pachacuti** i 1400-tallet, men allerede forladt i 1572 (måske pga kopper), og blev egentlig først 'genopdaget' i 1911 af amerikaneren *Hiram Bingham*, hvor det var overgroet. Det gør det ikke mindre imponerende at **Huayna Picchu**-bjerget fungerer som baggrundskulisse.

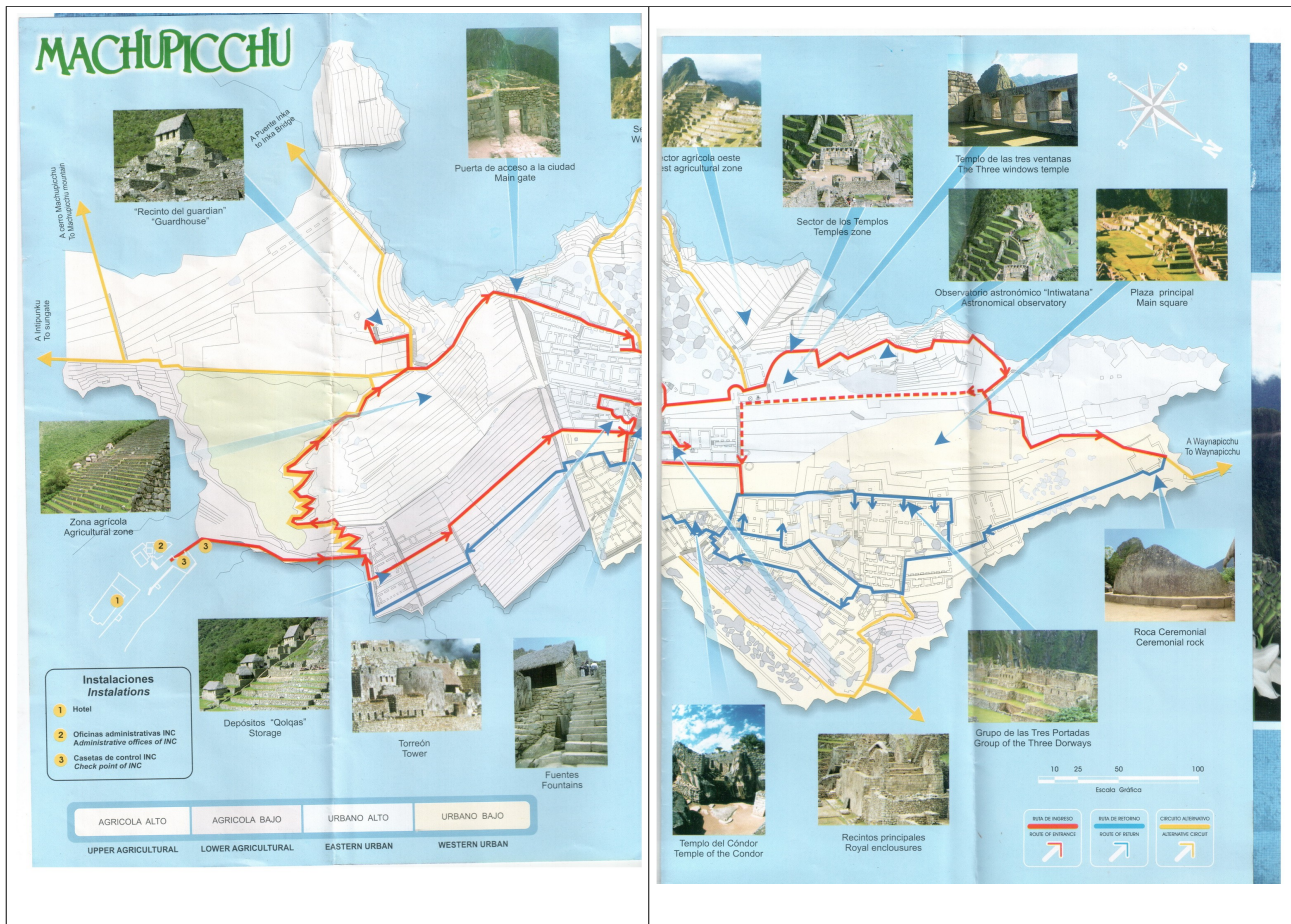
Noget af det specielle er inkaernes stenteknik, *ashlar*, med de tilhuggede glatte sten, som passer så perfekt sammen. Der er taget hensyn til risikoen for jordskælv: væggene skråner lidt ind ad, vinduerne er trapezformede, hjørnesteinene er hugget til specielle forbandt (Z-formede sten).

Området er opdelt i forskellige sektorer: den hellige del med bl.a. Soltemplet, templet med de tre vinduer og intihuatana-stenen, som man mener har fungeret som kalender eller ur. (Ved de to jævndøgn står solen lige over stenen, således at den ingen skygge kaster)..

Men derudover er der områder til terrassedyrkning, beboelse, område for præster og herskerne og reelle lagerbygninger.

De høje terrasser har dels beskyttet mod jordskred, men dels også gjort det vanskeligere for evt. angribere at komme frem.

Vi gik vel rundt i 4 timer, og det var kun en del af området.

Det er i høj grad stenkonstruktionerne, der imponerer: blokkene passer sammen med millimeternøjagtighed (også når der er lavet specielle kanter), væggene skråner let indad for stabilitet og i mange hjørner er anvendt L-formede blokke.

Der er flere fontæner og sammenhængende kanaler til vand, en disciplin, som inkaerne også beherskede.

Illustration 18: Der er tre ens sten med vandspejl, som gør det muligt at iagttage solen

Sidst på runden trak skyerne sorte op over bjergene, og gav også nogle få store regndråber. Utroligt informativt og spændende, men det skal samles op i rejseberetningen suppleret med billeder. Efter et måltid i byen går turen hjemad: Først med tog til Ollanta, hvofra vi kører i bus Vi var tilbage ved 23-tiden, så det blev en lang dag.

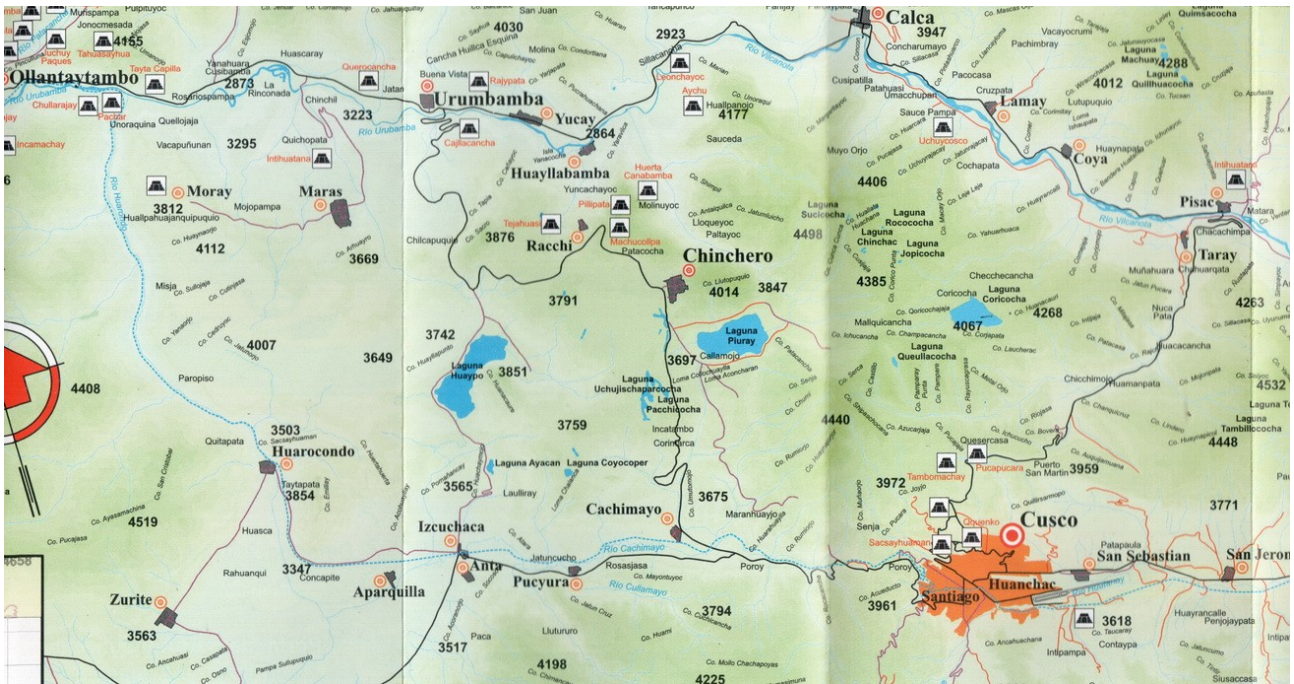

Illustration 19: Den hellige dal strækker sig ind til Machu Picchu. Markedsbyen **Pisac** ligger nord for Cusco, **Ollantaytambo** hlt oppe i venstre hjørne af koted

Den hellige dal 29.10.2010

Der står **Den hellige dal** på programmet. Det inkluderer en tur i en privat zoo (dyr, der var taget i pleje) i **Cochahuasi** ,og her kom vi tæt på både kondor og puma mm.

Tiden var inde til at blive informeret om de forskellige lamaarter, som er grundlaget for meget af det håndarbejde, der sælges – og til uhørt lave priser, så vi gør holdt i **Awanakancha**..

Det var lavet ganske fikst, så man dels med placher, dels havde de enkelte levende dyr så man kunne se forskellighederne og fodre og røre ved dyrene. Desuden sad der kvinder og mænd, som bearbejder uld eller væver, ligesom man ser, hvilke planter og dyr, der anvendes for at give de

forskellige farver. Vævningen er så avanceret, at der ikke er forskel på forside og bagside. Så fulgte den traditionelle tur gennem det store salgslokale, hvor der var alle typer fra huer og handsker til bluser, trøjer, sjaler, tørklæder og tæpper. Ganske nydeligt og til lave priser, kvaliteten taget i betragtning.

Vi skulle naturligvis også et lokalt indianermarked. Det foregik i **Pisac**. De mange boder var variationer af temaer, som gik igen: alpacabluser, -trøjer, -handsker, -huer osv., træarbejder, sten og keramik. Jeg købte en cd med peruviansk panfløjtemusik som jeg håber agter at bruge som baggrundsmusik til videoen.

Illustration 20: Ildstedet i huset

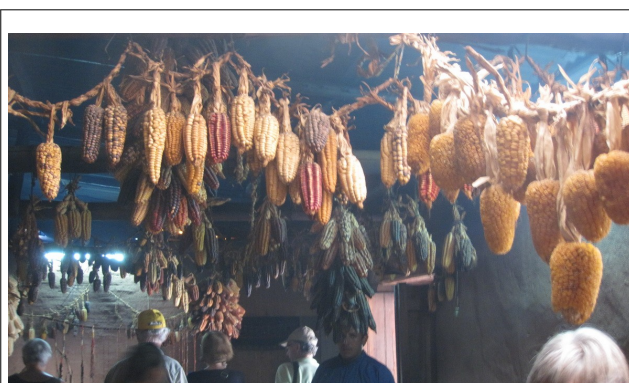

Illustration 21: Majs til tørre under loftet i huset

I **Ollantaytambo** var der stor byfest, men vi var der for at betragte et stort inkaanlæg og de tilhørende gamle vandingskanaler. Det rakte tiden nu ikke til, så vi kunne stå ved nogle af kanalerne og betragte det højere beliggende anlæg.

Til gengæld medførte den lokale fest, at der var mange mennesker på benene, og herunder også skolebørn i deres lokale dragter. Det var farverigt.

På torvet er der optog og musik – samt en støjende konferencier. De mange mennesker og de mange køretøjer betyder, at de smalle gader er stort set ufremkommelige – ikke mindst for en turistbus.

Vi fik også lejlighed til at komme indenfor hos en familie, hvor det mest interessante nok var, at gulvet var et mylder af marsvin, som er en af deres madspecialiteter. Jeg fik det forleden (man skal jo prøve det). Det smager mest af kylling, men der er i sagens natur ikke meget reelt kød på den. Den blev serveret stegt i nogle stykker, med hovedet for sig med tænder osv. Det glemte jeg

desværre at fotografere.

Så var der besøg på et keramikværksted, og bortset fra, at han var en god drejer med pæne ting, var der teknisk set ikke noget at komme efter.

Vi er blevet lovet majsøl, så vi kører efter symbolet, som annoncerer, hvor man kan købe det: et rødt flag (eller noget andet rødt) på en stang udenfor huset, og så kan man komme at købe og prøvesmage *chiata'en* (majsøl). Den skal drikkes frisk, og fremstillingen er forbeholdt enlige kvinder. Det var nu ikke værd at skrive om. I øvrigt har de fortræffelig øl (bl.a. *Cusgena*), mens deres vin ikke kommer på højde med Chiles.

Her blev der også spillet det lokale 'frøspil, hvor det drejer sig om at kaste en mønt ind i messingfrøens mund.

Om aftenen spiste vi til panfløjtemusik.

Illustration 22: Inkafæstningen Sacsayhuaman

Illustration 23: Børn over traditionelle danse på den store plads ved ruinerne

Cusco og omegn 30.10.2010

I dag er der byrundtur i og umiddelbart udenfor *Cusco*, som er inkaernes gamle hovedstad. Ulla trænger til en pausedag efter at den tid, der angiveligt var til egen disposition, stort set er inddraget, så hun melder fra.

Cusco var inkahovedstad fra ca. 1200 til 1532, da spanierne kom. De gamle bygningsværker blev revet ned, og erstattet af spansk byggeri, dog ofte bygget ovenpå de gamle inkafundamenter. Cusco-regionen har sit eget flag med 7 farvestriber.

Turen op ad bjerget giver en flot udsigt ned over byen, og undervejs kan man på tagryggene på de huse, vi passerer, se små figurer: typisk et par køer, måske en flaske eller andet, som skal sikre beboernes velfærd. Der var en stor inkafæstning, **Sacsayhuaman**. Den har ligget her i mindst 1000 år, og ved udgravninger er der fundet spor fra den gamle *Kilke*-periode. Anlægget er udvidet og forbedret af inkaerne.

Når det betegnet som en fæstning skal det ses i sammenhæng med de enorme op til 400 meter lange terrassemure, som er forskudt i zigzag. De limsten, der er anvendt til konstruktionen er de største (mellem 128 og 200 tons) i et inkabygningværk og illustrerer desuden den præcision, med hvilken de er hugget. Murene hælder indad for at kunne modstå jordskælv.

Det havde en væsentlig funktion, da man kæmpede om Cusco i 1556. Her har været depoter af såvel mad som våben samt vand.

Men der har også været et soltempel, og der er en stor plads, hvor man har kunnet samle mange mennesker til rituelle handlinger.

I dag er den store ceremoniplads taget i besiddelse af en klasse af dansende børn, som med musikledsagelse opfører en traditionel dans, som illustrerer unge pars kærlighed, tilbedelse og sluttelige ægteskab. Umiddelbart forståeligt og ukunstlet og med charme.

Quenco er et helligt område bygget omkring en 6 meter høj klippe, hvor man ud af klippen har hugget et underjordisk rum (De dødes rum) med et stenalter – atter hugget direkte i klippen -, som har været anvendt når man skulle mumificere de døde.

Amfiteatret omkring er et stort halvcirkelformet område (ca 55 m langt), som muligvis har været fundament for en stor mur. Der er 19 ufuldstændige nicher, hvor religiøse statuer har været placeret.

Tambomachay ligger lidt højere (3740 m) et sted, hvor inkaernes vandingsystem har løbet lige siden etableringen omkring år 1400 fra en underjordisk kilde. Stedet ligger ved foden af en bjergskrånning bygget i fire terrasser, og det krystalklare vand kommer ud gennem tre huller og løber ned i et lille bassin.

For inkaerne var vand et helligt element af livet og et symbol på sjælels renhed, og ceremonielle bade er kendt flere steder.

Illustration 24: Inde i klippespalten, hvor der er udhugget altar (Quenco)

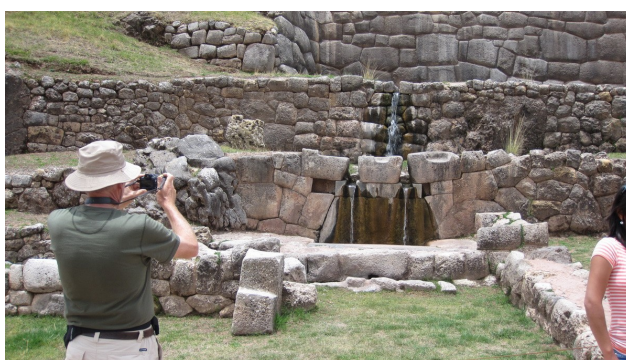

Illustration 25: Fontæne ved Tambomachay

Inkaerne var gode vandingeniører, og med flere kanter af limsten forhindrede man grundvandet i at løbe i floden, og ledte de i stedet til 'inkaernes bad', som stedet kaldes af de lokale.

Tilbage til byen, hvor **Santo Domingo**-klosteret er bygget op omkring et gammelt soltempel, som hedder *Koricancha*. Det har været inkarigets rigeste tempel, dækket med guld, et væsentligt tempel, men også et betydende astronomisk anlæg med flere tusinde præster. Her vises forskellige metoder til at binde stenene sammen, bl.a. med støbt metal. I øvrigt er bygningen flot med buegange og forsynet med store malerier. Udefra kan man stadig se dele af det gamle inkamurværk.

Og så lige byens katedral, **Catedral de Santo Domingo** (eller Cusco katedralen), der som altid med katolske kirker er et orgie af guld. Lidt mærkværdigt er det, at Jesus på disse kanter altid er iført en nederdel.

Maria Angola klokken på næsten 6 tons og mere end 2 meter høj, står nede i kirken.

Illustration 26: Cuscos Catedral

Da vi kom ud fra kirken, dukkede der en ung pige op med fotografier, der var taget på Machu Picchu. Jo, deres netværk fungerer udmærket.

På den anden side af Plaza des Armas er der endnu en kirke, som vi dog ikke opsøgte, men som er med til at understrege pladsens betydning..

Ulla havde holdt formiddagen fri til egen afslappende øvelser, og da vi mødtes gik vi hen på pladsen for at sidde og kikke på livet oppe fra *Papillon*. Vi blev på restauranten, da det viste sig, at der blev linet op til et eller andet. Der var bygget musikscene på pladsen, der var tilskuertelte, og sidst på eftermiddagen begyndte der at komme optog med unge mennesker i nationaldragter med dertilhørende med musik og dans. Da optogene var slut, tog musikken på tribunen fat,, og det var først da regnen satte ind ved 4-tinden om morgnen, støjen fortog sig.

Cusco er en utrolig spændende og charmerende by, så det var godt, at det var der, vi skulle overnatte i så mange dage.

Turen til Puno 31.10.2010

Vi har en lang tur foran os på 9-10 timer, så vi forlader Cusco ved 7-tiden., Ulla havde set frem til denne tur, så det var med at få placeret sig forrest i bussen. Det lykkedes.

Blandt det dagen bød på var et inkakompleks med flot udsigt ned over Cuscos røde tegltage. Byen

ligger i et hul, hvorfra bebyggelsen vokser op ad skrænterne.

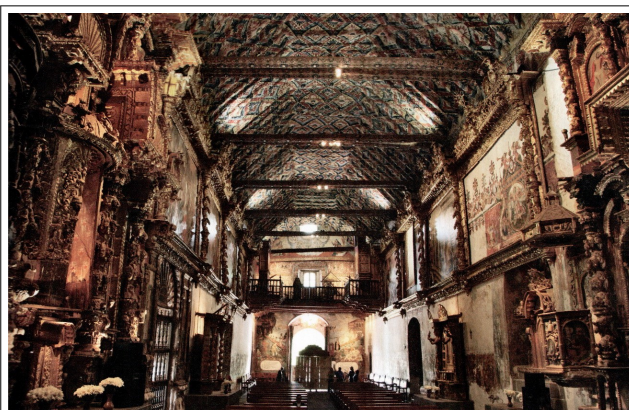

Illustration 27: Landsbykirken i Andahuyallillas. Træværket er imponerende. Cedertræ (smidigt, når det er nyt, hårdt når det ældes). Flot bemalet i blå farver og supplerer freskerne på murene. Og naturligvis et gyldent alter.

Endnu et inkakompleks blev det til, og så en ganske anderledes landsbykirke i **Andahuyallillas** med kalkmalerier, flot bemalet loft. Her måtte man desværre ikke fotografere,, men i flyets magasin var der i novembernummeret en illustreret artikel, som har løst det problem.

Et lille privat museum bestående af ting, som ejeren selv har fundet i området, heriblandt mumier, trepanerede kranier og 'langskaller'.

Raqchi, eller The Temple of **Wiracocha**. Templet er en imponerende bygning i to etager, 92 m lang, 25,5 m bred. Det er bygget af adobesten op i en højde på 18-20 m på en fundament af inkamurværk.

På hver side er der en række af elleve søjler.

I sin oprindelse har bygningen haft et tag som har dækket hele bygningen (25 m på hver side)

I tilslutning til templet ligger der 12 boliger til præster og administratorer.

Mod øst ligger ca 100 runde *qolgas* huse med varelager til de unge inkaløbere, som var budbringere mellem inkabyerne. Bygningerne er runde, og har derfor bidraget til, at den naturlige vind har bidraget til at holde forrådet holdbart.

Vest for templet er en stor mark og vandkonstruktion til de ceremonielle bade.

La **Raya** er et udsigtspunkt 4335 m på grænsen mellem Cusco og Puno med udsigt til de sneklædte Andesbjerge. Det er betagende, og det er et fast sted, hvor der gøres fotostop. Af samme grund er der et stort antal lokale handlende med deres

håndarbejder..

Utroligt nok ser vi flere steder grupper af flamingoer, men det er faktisk en speciel art, som hedder andesflamingoer, og som holder til i højderne.

Turen går til dels langs Titticacca-søen med de sneklædte Andesbjerge i baggrunden, men ellers går

strækningen gennem et utroligt stort, fladt område, som i tidernes morgen, da vandstanden i Titticacca-søen var et par hundrede meter højere. Ufattelig fladt, ufatteligt stort. Landskabet brydes af dels firkanter af indhegnede marker, enten lavet af adobesten eller også af natursten, som blot var stablet ovenpå hinanden.

I øvrigt er det generelt også for de enkelte gårde, at selve gården er omkranset af mure. Det gælder for såvidt også bygningerne i de små byer, ja såmænd også beboelsesområder, at de ligesom lukker sig om sig selv, hvorfor det virker noget ensformigt. I de fleste tilfælde står mure og bygninger i de gråbrune adobesten, men de kan også være pudsede og bemalet. Mange steder havde de politiske partier købt 'reklameflader' med navn på kandidat og parti i form af et symbol; f.eks. en spade, en bjergtinde mm

Vores mål er **Puno**, som ligger ved Titticacca-søen, og vi kommer først frem ved 18-tiden.

Hotellet ligger centralt ved den store plads, og vi går en lille ur ned ad hovedgaden, hvor Ulla får købt en lækker trøje. Vi spiser i hotellets restaurant, hvor det lykkes selskabet at få en gruppe musikere til at fordufte, så vi kunne tal sammen.

Titicaca-søen 1.11.2010

Her skal vi så opleve det næste højdepunkt: **de flydende øer, Uros**, som ligger lige uden for Puno i en relativ lavbundet bugt. Der ligger 42 af disse kunstige øer, som oprindeligt blev bygget som

forsvar, idet de jo kunne flyttes.

Vi fik en fremragende gennemgang af konstruktionen af den 3 meter tykke sivkonstruktion, og det var meget underligt at gå på det fjedrende siv (totora-siv).

Beboerne optrådte i deres lokale dragter, men nogle udsagn tydede på, at mange af dem faktisk boede i Puno, og tog frem og tilbage, så de kunne passe turisterne. Men ingen tvivl om, at man har kunnet bo i de små hytter.

Vi blev shanghaget af en lille dame, som viste os hendes primitive sivhytte. Til gengæld skulle vi købe noget af hendes håndværk. Det blev så til at par pudebetræk.

Vi fik en farvelsang og en lille figur til at tage om halsen. Turistet, javel, men alligevel spændende anderledes.

Titicacasøen ligger i 3812 m højde, er på 58000 km², ca 190 km lang og 80 km bred. Den gennemsnitlige dybde er ca 100 m med maksimum på 281 m. Dybden og breddegraden gør, at søen aldrig fryser til

Det blev også til en ekstra sejltur med sivbåd, så man følte sig næsten som Thor Heyerdal. Der var både mindre og større både, men fælles en herlig stilhed, når bådene blev drevet frem med årene.

Eftermiddagsturen deltog jeg ikke i, men blev på vores båd for at pleje en af mine sædvanlige forkølelser, formentlig affødt af træk i bussen. Turen til destinationen varede ca 2 timer, og det var meget tid at bruge på ikke ret meget.

Men Ulla oplevede...

Om aftenen spiser en del fra gruppen på restaurant Oscar, hvor der er underholdning med musik og dans, og hvor jeg får mit marsvin.

Bustur til La Paz 2. 11.2010

Nu skal vi op i de rigtige højder, for vi skal bruge dagen til at køre til **La Paz** i Bolivia.. Der gøres et par stop på det første stykke, hvor der atter er kirker og et meget specielt frugtbarhedstempel, **Chucuito**.

Stedet er indrammet af mure, indenfor hvilke der er spredt champignon, som dog ved nærmere eftersyn viser sig at være peniser, som har været genstand for frugtbarhedsritualer.. Det siges, at der stadig er kvinder, som opsøger stedet for at opnå graviditet.

I *Pomata* gjorde vi ophold ved en overdådigt dekoreret barokkirke bygget af røde sandsten, *Santiago Apóstol*. Påbegyndt af jesuitterne i 1531 og med udhuggede planter og dyr. Vinduesnicherne er af alabast, og der er malede søjler og i øvrigt et flot interiør..

Det er jo Allehelgensdag, så uden for kirkeområdet sidder der kvinder og sælger blomster til de mange, som kommer kørende hertil.

Illustration 28: Grænseovergangen til Bolivia er et tov, man selv løfter.

Selve indrejsen til Bolivia gik med den sædvanlige papirproduktion. Bygningerne var simple, og man skulle i kø for først at få udleveret indrejsepapiret, som skulle udfyldes, og derpå i kø for at aflevere det og få stempler i passet..

Grænsen var synliggjort ved en grænsebom, som var ude af funktion og erstattet af en snor, som man selv måtte løfte for at kravle under. Da Peru og Bolivia ikke er på bedste fod med hinanden, måtte vi forlade vores bus i Peru, få transporteret kufferterne på 3-hjulede cykler – og så fik vi en ny bus og en ny guide.

Efter at have kørt et godt stykke vej, er der grænsekontrol af køretøjer og pasagerer af sværtbevæbnede militærfolk.

Kort før La Paz gælder det et **Tiwanaku**-anlæg med pyramide, tempel osv. En for mig ukendt kultur, som varede i 2800 år og var samtidig med ægypterne. Inkaerne dukker først op ca. 1450. Vi startede ved en lille jernbanestation (trinbræt) i *Tiahuanaco* medi et lille fint museum med genstande fra denne kultur (fotografering forbudt), og som var en god introduktion til selve området, og vi spiste i en nærliggende restaurant.

Noget af det, de opfandt var en særlig form for landbrug (*suka kollus*), som var avanceret udnyttelse af vandressurcer i forbindelse med dyrkningen: kanaler, kunstige søer, terrasser, hvor en del af ideen

var, at solen skulle opvarme vandet, som derefter holdt temperaturen i de kølige nætter. Denne form for dyrkning har vist sig at give et langt højere udbytte end traditionel dyrkning, selv med kunstgødning.

En lang periode uden regn og hvor vandstanden i Titicaca-søen faldt flere hundrede meter fik Tiwanaku-riket til at falde fra hinanden ca. år 1000, da der ikke længere kunne skaffes mad nok. Derfor ligger anlægget ikke længere direkte ved søen, men ca. 40 km derfra.

Anlægget har haft betydning som kosmologisk center gennem århundreder.

Eliten boede indenfor Tiwanakus mure og voldgrave. Murene er bygget af store, røde sandsten hentet 10 km borte og ofte suppleret med vandsystemer. De største af stenene vejer ca. 130 tons. Men den store mur omkring *Klasasaya*-templet er en rekonstruktion og endda bygget ringere, end de oprindelige beboere kunne.

Som et kuriosum blev der demonstreret et 'højtalersystem' bestående af et hul i en sten, hvor lyden blev forstærket, når man talte gennem hullet. Desværre forhindrer blæsten, at man kan høre det på videoen.

I midten af anlægget er en ca. 250*200 m 16 m høj pyramide, *Akapana*.

Der er en solport (Gateway of the Sun) med flotte udhugninger. Portalen er dog ikke placeret på det rigtige sted. Det menes i øvrigt, at Pythagoras formel (5 til 4 til 3) har dannet grundlag for flere konstruktioner, og dermed gjort det muligt at skalere f.eks. portene til forskellige størrelser.

Og et interessant nedsænket tempel, med store ornamenterede figurer, og i væggene mange individuelle udhuggede hoveder. En af figurerne har et ansigt, som svarer ganske godt til det symbol, Heyerdal anvendte på sin kontikiekspedition.

Det var rigtigt spændende selv om store dele var rekonstrueret. Tiwanaku er i dag optaget på Unescos liste over steder, som betragtes som verdensarv.

Da det var allehelgensdag havde mange fri for at højtideligholde dagen på kirkegårdene, hvor vi fra bussen kunne konstatere, hvor stor betydning denne tradition har for dem.

Et stort stykke af vejen henover højsletten havde vi stadig de sneprydede Andesbjerge i horisonten med en blå himmel henover. Sletten ligger i ca 4000 m højde, så man kører ned til La Paz, som kun ligger i ca 3300 m højde.

Lige inden højsletten slutter ligger forstaden *El Alto*, hvor udvidelsen af La Paz nu sker, og hvortil man har flyttet regeringsbygningerne.

Igen er der tale om en by, der ligger i en sænkning, så byen strækker sig over flere 100 m i højden – og der er udsolgt på alle hylder med huse op af skråningerne, så byen vokser nu på højsletten.

Overalt er der udsigt til den snedækte vulkan **Illimani**.

Vi bliver indkvarteret på hotel *Rosario*, som ligger ret centralt, og hvor vi får værelse på 3 sal i bygningen, hvor vi skal passere en lille gårplads.

Jeg mener, at vi spiste i hotellets restaurant *Tambo Colonial*..

La Paz 3.11.2010

Umiddelbart virker La Paz mere nedslidt og fattig end de andre hovedstæder, vi har besøgt. Der ændres i programmet, så vi begynder med et medicinmarked med lamafostre og andre ingredienser til at lave medicin af.

Illustration 29: Offergenstande af sukkerstads

Illustration 30: Plaza Murillo

Det er en gade i gåafstand fra hotellet, men da man jo havde fri i går for at markere de døde dag, er der kun 2-3 boder, der er åbnet, da vi kommer, hvilket reducerer fornemmelsen af, at der er tal om et 'marked'. Det har vi nu set mere spændende i Kina.

Udover lamafostre er der planter og medicin, genstande lavet af sukkerstads, som købes og bruges som offergaver og tilsvarende symbolske figurer udskåret i basalt.

Vi fortsætter til fods til San Franciscokirken, som ligger på *Plaza de los heroes*, hvor en af hovedfærdselsårene gennemskærer byen.

Illustration 31: Månedalen

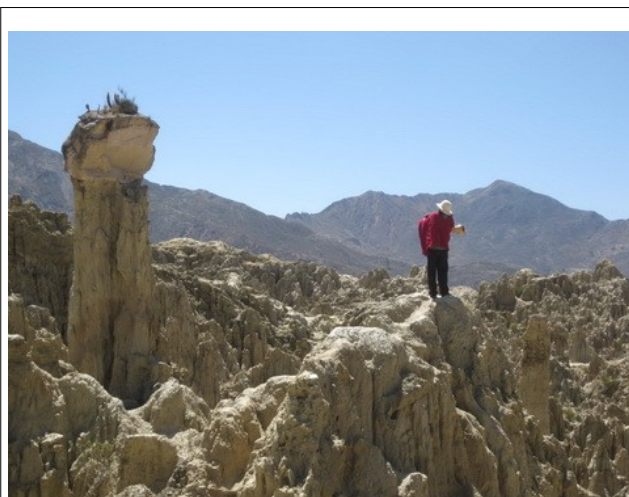

Illustration 32: Panfløjtespiller i højden.

Byrundturen fortsætter i bus til byens yderkant til **Månedalen**. Det er noget af det mest spændende: en gammel havbund, som nu er eroderet til fantastiske formationer. Området ligger umiddelbart op til La Paz, og erosionen har gjort det til et spændende område. Her kan man bl.a. se, hvorledes en klippeblok (eller stor sten) kan sikre, at en 'stalakit' bliver resultatet – og betragte en panfløjtespiller, som har fundet en dekorativ plads i højderne til at spille sine melodier.

Turen fortsætter til *Mirador Killi Killi*, som er et udsigtspunkt med næsten 360 graders udsyn over byen.

Byens centrale plads hedder Plaza Murillo. Her ligger byens katedral, præsidentens palæ og bygningen med deputeretkammeret. I dag flages der på "halv" på grund af en delegerets død. Her sker det med flaget knap til flagstangsknop og suppleret med en sort roset.

På et af gadehjørnerne her har man ladet en bygning stå med arene efter granater fra revolutionen.

Vi kan lige nå 'Guldmuseet', inden det lukker for siesta. Det er en del af et museumskompleks (*Museo Costumbristo*), og ligger med indgang i en smal gade *Calle Jaen*. Her er et flot udvalg af guldgenstande og gravfund..

Busserne er ældre, kraftige modeller, som stadig har bibeholdt fantasifulde frontfigurer.

Efter frokost går Ulla og jeg selv en tur i byen uden dog rigtigt at finde nogle forretninger at kikke på. Det viser sig, at skyldes vores egen uopmærksomhed, for ofte er der blot en lille indgang, som fører ind til større indkøbscentre i flere etager.

Vi gør ophold på *Pizzaria Napoli* inde ved den store plads. På tilbagevejen er vi lidt på den, fordi vi ikke kan identificere de gader, vi går ad, og centrum er lidt kompliceret på grund af krydsende hovedfærdselsårer og omlægninger, men det lykkes dog at nå tilbage i god tid til næste aftale.

Siden Cusco har der været køligt om natten, og hvis solen ikke skinner, skal man have trøje på. Men solen har skinnet hver dag fra en mere eller mindre skyfri himmel, og det regn der har været er kommet om natten, så der er intet at klage over.

Ulla har beskadiget sin achillessene, og mine støttestrømper fra flyveturen komme til at gøre god nytte de efterfølgende dage. Men ellers er Ulla kommet godt over sin højdesyge.

La Paz – Soløen – Puno 4.11.2010

I dag blev vi så vækket kl. 6 for at køre tilbage til Puno, men af den anden rute.

Da vi forlader La Paz var kvinderne med deres traditionelle nederdele og forklæder samt bowlerhat godt i gang med at pakke deres varer ud. Ved stoppestederne stod folk pænt i kø, og der var mængder af små busser fyldt til randen med mennesker, der skulle ind og ud af byen.

Illustration 33: Bussen stages over det smalle sund

Illustration 34: Katedralen i Copacabana

Vi kører mod **Copacabana** (ned ikke den i Rio, men et udskibningssted til 'Soløen' ude i søen, og vi er stadig i Bolivia..

Forinden sejladsen til *Soløen* på en times tid, havde vi gjort stop for at blive sejlet over ved søens smalleste sted, *Tiquina*.strædet, mens bussen må med en pram over til *San Pedro Tiquina*. Næsten fremme er der lige et fotostop for at tage billeder ned over Copacabana. Vi aflægger besøg i byens katedral, i øvrigt med et specielt sidekapel i tilknytning til kirken, hvor man på store stenborde brænder lys.....Copacabana har også sin egn jomfru.

Der var naturligvis også en marked i hele hovedgaden med deres håndværk . Her er det ikke mindst hatte.

Vi spiser frokost på en lokal hotelrestaurant, bl.a. med en større gruppe nonner, og til fleres undren kommer jeg ud fra dametoilettet. Der var lige et skilt, jeg havde overset.

Så sejler så over til **Soloen** (Isla del Sol), hvor vi ser gamle labyrintlignende inkabygninger i flere etager, *Chicana*, som faktisk var spændende anderledes, Lige overfor ligger *Måneøen*, som danner forgrund mod snedækte Andesbjerge mod den blå himmel selv om de ligger mere end 100 km væk - men de er også omkring 6000 m.

Men derudover kunne man ad 206 trin (ca 60 m) på en gammel inkasti stige op til et sted, hvor inkaerne (og deres gæster) vaskede sig ligesom man skulle drikke af vandet for at blive ren både udvendig og indvendig. I den tynde luft kan man godt mærke, det går opad. Tiden rakte ikke til de næste meter op til noget der på afstand lignede et større inkaanlæg.

Og da vi var kommet hjem kunne vi notere os, at der havde været meget mere at se, som relaterer sig til øens navn.

Der har ikke været en sky på himlen, så solen brænder godt i disse højder. Det højeste i dag var 4360 m.

Tilbage i Copacabana er det med at komme videre med bussen.

Vi skifter atter bus ved grænseovergangen og udfylder nye immigrationspapirer og får flere stempler i passet

Vi passerer **Juliaca**, som er den by, vi skal flyve fra næste dag. Det er suverænt den mest triste, beskidte by, vi har set på hele turen.

Vi når frem til hotellet ved 18:30-tiden, mens mørket falder på (dertil skal lægges en time i tidszone) efter endnu en spændende dag.

Flyvedag 5.11.2010

Vi bliver vækket kl 4:30 for at komme til lufthaven i **Juliaca**, som ligger ca. 40 km fra Puno. Den lokale guide har kløkket i det, så 6 fra gruppen ikke har fået boardingpas, men det løser sig nu uden besværligheder.

Flyvningen til Lima foregår over en gold højslette, hvor man føler det, som at se på et af de lokalkort, vi kender fra Østrig: bjerge, slugter og floder i tredimensionel fremstilling.

Efter at have kunnet nyde vinduespladsen en times tid, nærmer vi os *Lima* – og skydækket lukker forudsigeligt for enhver udsigt.

Et par timer i lufthavnen og så videre til **Quito**. Det betyder, at vi skal flytte os ned til ca. 3850 m o.h. Atter er der tale om en by, der ligger i bunden af en lang dal og bebygges op af siderne.

Længden er ca. 47 km, den maksimale bredde 7 km.

Vi bor på et tidligere femstjernet Hotel Quito, tæt ved centrum, og vi har sidst på dagen gået en lille tur ind mod centrum for at købe vand, for der skal drikkes en del – dels pga højden, dels fordi nu er vi på 15. breddegrad. Byen har 2 mio. indbyggere, og *rushhour* er tæt, med masser af tudende utålmodige bilister, som ellers synes at overholde færdselsreglerne.

Med den smalle dal har vi fornøjelsen at have alle fly til at passere over vores hotel.

Det er som at komme til en anden verden. Moderne, velholdte højhuse, moderne store biler, velklædte mennesker.

Møntfoden er US-dollars, dvs. amerikanske sedler og mønter er gangbare betalingsmidler. Dog har man af hensyn til befolkningen præget mønter med talangivelser (og ikke 'dime' og 'quarter').

Den unge fyr i den lille biks, hvor vi køber vand, taler et ganske fornuftigt engelsk, og det har vi ellers ikke været forvænt med, men landet gør åbenbart også meget for at styrke uddannelsen.

Biler og busser oses lidt mere end vi er vant til, for diesel og benzin koster ingenting – men er til gengæld også af ringeste kvalitet (76 okt), så de moderne biler må have tilføjet additiver. (Det samme gjaldt Bolivia).

Olieboomet i Amazonas bringer eksportindtægter og velstand.

Man har så forsøgt at øge den offentlige transport med trolleybusser i særlige baner og med avancerede holdepladser – næsten som metro. Ellers kan man køre for næsten ingen penge fra den ene ende af byen til den anden. De har ikke bagperronsbusser, men en åben fordør kan gøre det samme, så man springer blot på i farten.

Tilbage på hotellet spiser vi i et røvsygt konferencelokale i kælderetagen (som betjenes oppe fra restauranten på 7.)

Quito 6.11.2010

Hotel Quito ligger i den østlige del af byen og byturen starter med at køre ad Avenue 12.oktober, hvor vi passerer adskillige småparker, hvor man har indgået aftaler med de enkelte landes ambassader om vedligeholdelsen. Forbi Casa del Cultura og deres hospitaler..

Illustration 35: *Basilica del Voto Nacional*

Basilica del Voto Nacional ligger højt og er en Notre Dame-lignende kirke med flotte glasmosaikker, figurer på sidekapellerne (udenfor). Det tog mere end 100 år at få den bygget. Den er 140 m lang, 115 m høj og rummer 24 kapeller, som repræsenterer provinserne i Ecuador.

Herfra er der udsigt ned over byen og en nærliggende katolsk highschool, statue = pladsens navn

De gamle balkonprydede bygninger, smalle gader i den gamle bydel.

Her er gadehandlere, skopudsere (både de autoriserede og børn på 4-5 år med en pudsekasse). Der er store papirfigurer, som man kan komme slik inden i til børnene

Plaza Grande: den smukke ***Plaza de Independencia***, i hjertet af den gamle by er omkranset af katedralen, præsidentpalæet, ærkebispens palads og den kommunale administration – alt i spansk stil.

Illustration 36: Præsidentpaladset

Illustration 37: Monumentet for nationens helte

I præsidentpaladset fotograferede vi lidt i gården – indtil en bestemt militærperson meddelte, at det måtte vi ikke. Vi fik tilfældigvis også set vagtskiftet (to mand (Granaderos de Tarqui) med flagsmykket lanse!)

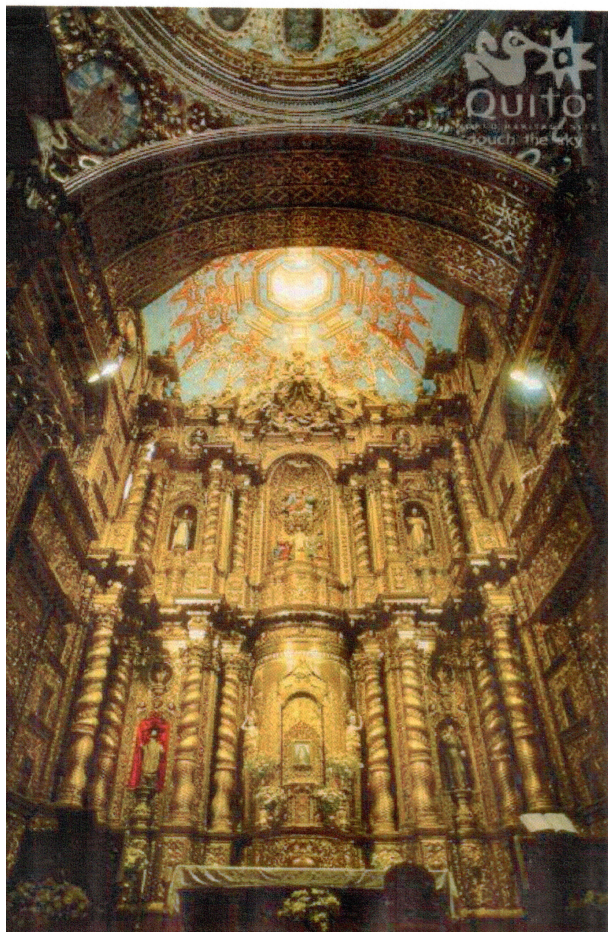

Illustration 38: glesia de La Compañía de Jesús

Iglesia de La Compañía de Jesús er en af de mest autentiske barokkirker i Amerika påbegyndt i 1605 med meget guld i det prangende inventar til dels inspireret af kirker i Rom. Også her er der en flot kuppel.

Jeg er usikker på, i hvilken kirke vi så et imponerende skrin i sakristiet med de 50 skuffer til vigtige dokumenter, men hvor en skuffe kun kunne åbnes, hvis man åbnede 2 eller 3 andre samtidigt. Det betød også, at snedkeren, som havde koden, oftest blev sendt til et helt andet sted efter arbejdets fuldførelse.

Illustration 39: San Francisco square med den hvide kirke og klostret (nu museum).

Illustration 40: Papfigurer som emballage for slik.

Illustration 41: El Panecillo er en skulptur placeret på et udsigtspunkt (3016 m) med fint udsyn over hele byen. Den 41 meter høje skulptur er fremstillet af ca 7000 stykker aluminium af den spanske kunstner Agusin de la Herrán Maturras. Madonnaen står på en globus med en kæde til en slange – triumfen over det onde.

Vi får en af de bedste frokoster ca. 30 kilometer nord for byen på restauranten *Cochabamba* – og for første gang på turen får vi serveret svinekød – om end lidt sejt.

Derfra skal vi ifølge programmet til 'Jordens midte' (*Mitad del Mundo*). Lidt overrasket skal vi bare vandre ca 200 m til et udendørs museum. Det viser jeg at være et sted, hvor man med GPS- har udmålt ækvator (00.00.02).

Det hedder '*Museo Solar Inti-Nān*'. Det er efter min mening rent optrækkeri. Der er opstillet kopier af statuer, krukker, huse, og man bliver præsenteret for diverse prøver på elementer, som er forskellige fra nord til syd, herunder vandeksemplet – dårligt udført og på grund af antallet af deltagere umuligt at se, placering af hønseæg på et sømhoved og vandring langs den malede ækvatorlinie, hvor man skal gå med lukkede øjne og udstrakte arme – en øvelse der er vanskelig ækvator eller ej. I øvrigt vil jeg stille spørgsmålstegn ved udmålingen, som ikke svarer til andre kilder, hvor den rigtige ækvator ligger 240 m nord for linien i *Mitad del Mundo*.

Derefter præsenteres vi for en fortælling om hvordan man laver chita (majøl), tørrer madvarer over ildstedet og senere opbevarer det på en 'hems', for at børnene ikke skal tage det. Her er også

marsvin, dog ikke fritomkringløbende.

Vi skal også se slanger – levende og døde – edderkopper mm, men det mest overraskende er trods alt fremvisningen af et skrumpehoved til fotografering samt et noget større og udhyre velbevaret, som lige var hjemkommet fra en udstilling i Belgien. Derefter gik turen tilbage, uden det lovede besøg i *Mitad del Mundo*. Om jeg var sur!

Illustration 42: Ulla på ækvatorlinien - måske, for det virker ikke specielt officielt.

Vel hjemkommet afslører et opslag på nettet, at det vi har set, er lavet af en lærer og journalist for 40 år siden med henblik på at kunne promovere den ecuadorianske kultur, deraf de mange småudstillinger.

Om aftenen spiser vi sammen med Jonna og Knud lækker krabbekød på restaurant *Barlovenlo* umiddelbart overfor af hotellet., da der trods alt er et stykke vej til centrum.

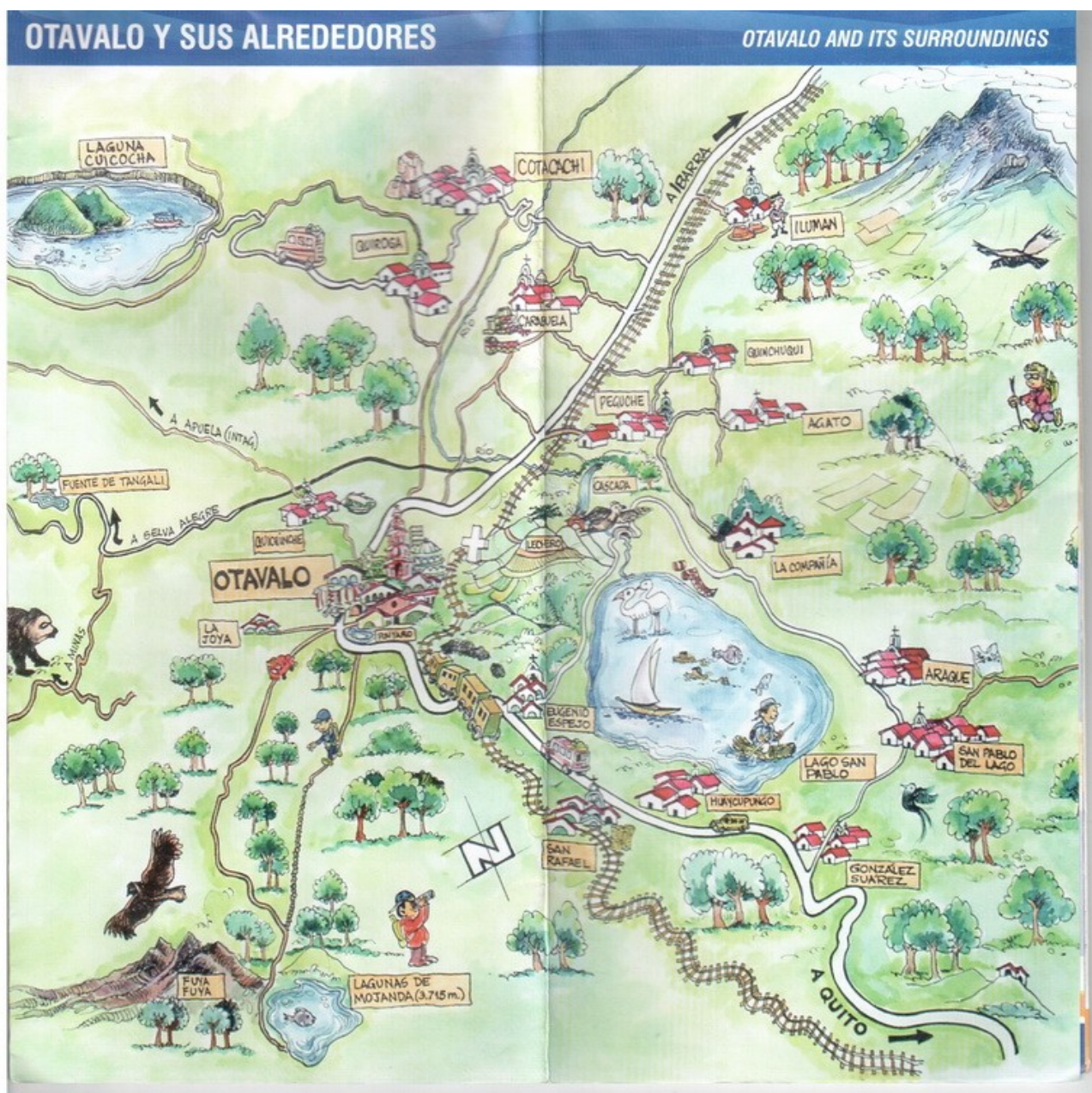
Otavallo 7.11.2010

En heldagstur nordpå ad den Panamerikanske highway i Sydamerika. Det er hovedvejen til Columbia, og der er flere steder checkpoints med narkotikapoliti.

Da vi stod op kl. 6 var der 8 grader og så diset, så man næppe kunne se til den anden side af gaden. Med vi er kun 10 grader fra ækvator, så solen for hurtigt har på disen, og det bliver som en god, dansk sommerdag. (ca 20 grader).

Turen gik gennem et meget uvejsomt terræn, med stejle eroderede skråninger, og med rigtig mange hårnålesving. På nogle strækninger kan man se tydelige lag af limsten, som folk graver i, ja flere steder er der gravet gange ind i skrænterne. Trafikken er af en søndag at være ganske jævn, og det udfordrer chaufførerne, for hvem dobbelt optrukne striber blot er dekoration. Hvis man mener det alvorligt, sætter man kegler på midterstriben. Nogle situationer er virkelig nervepirrende.

Vi kommer bl.a. gennem områder, hvor der dyrkes roser (deres 3. største eksportartikel). Det foregår i store drivhuse suppleret med meterhøje træhegn for at beskytte mod vejrliget.

Der bliver også tid til fotostop, hvor man kan tage billeder ud over en stor sø, *Lago San Pablo*, inden turen fortsættes til *Otavallo*.

Det er et stort indianermarked med masser af flot håndværk af alle kategorier, og da vi hidtil stort set hidtil ikke har købt noget, nærmer vi os sidste chance, så den afsatte time går hurtigt, da markedet er stort med rigtig mange forskellige tilbud. Heldigvis kommer vi udenfor sæsonen, så der er ikke mange turister, og sælgerne er ikke påtrængende< så det var en god oplevelse.

Det blev til endnu et besøg med demonstration af vævefærdigheder – med tilknyttet mulighed for køb. Vi undrer os over, hvor meget der bliver købt i gruppen.

På denne egn er klædedragten helt anderledes: Sorte nederdele, broderede hvide bluser, vævet bredt bælte, og kvinderne bærer en speciel hovedbeklædning. Mændene har lange hestehaler. På byens torv ved forretningen er der flere steder, hvor man kan få en varm ret fra et spartansk gadekøkken.

Illustration 43: Vulkankrateret

Skyerne har trukket sammen omkring de høje vulkaner (lige nu har jeg ikke navnene), og vi skal op at se en kratersø **Cuicocha**, (**Cotacachi**, hedder vulkanen), som er dannet ved et udbrud nedenfor vulkanens kegle. Her får vi så en gang regn, og det er store dråber der falder, så vi bliver godt våde, inden vi når tilbage til bussen.

Frokosten indtages i en lille by som bærer vulkanens navn, **Cotacachi**, og der har specialiseret sig lædervarer. Der er mængder af jakker, alle varianter af tasker, punge, bæltter, sko – og det er ganske simpelt kvalitet og rigtig flot . Også efter vores smag, men vi falder ikke over noget 'must have'.

Vi spiser i hotellets ordinære restaurant, men må give afkald på andre drikkevarer end vand og cocacola, da der åbenbart ikke må udskænkes spiritus om søndagen – siger de.

Ankomst til regnskoven 8.11.2010

Nu går turen så til Amazonas med flyvning kl. 9, men der er kun et par hundrede kilometer, så vi kommer i god tid til at blive indkvarteret på flodbåden, som skal være vores hjem indtil

d. 12., hvor vi vender tilbage til samme hotel (hvor vi også har deponeret halvdelen af bagagen inkl. snavstøj)

Vi kom med det nationale luftfartsselskab TAME's brasiliansk producerede *Empbraer 190*, og havde en flot flyvning op over de sneklædte vulkaner, og efter ca. ½ time landede vi i Franzisco de Orellano-lufthavnen i **Coca** i *Amazonområdet*. Vi er nu kommet til olieboringsområdet, og der er netop ankommet et hold arbejdere med specialfly – men de har kun håndbagage. Her er i øvrigt ingen bagagebånd, men kufferterne langes manuelt op på en skranke.

Franzisco var på jagt efter guld i Eldorado, men mødte kraftig modstand fra kvindelige beboere. Det mindede ham om historien om de krigeriske amazoner – så området blev derefter kaldt Amazonas.

Vi blev straks kørt til Napo-floden hvor 'Flotellet' ligger. Det er en 3-etages flodbåd med spisesal nederst, besætningens lokaler på 2.sal og passagerne på 3, hvor der også er bar og terrasse, og vi nåede at tilbringe ca. 1 time med afslapning inden frokosten. Det skal så være vores hjem de næste par dage, mens der sejles ned ad Napo-floden.

Skibets standard var noget lavere end såvel Halongbugten (Vietnam) og Yangtze-togtet. Det er noget spartansk, og alle besætningsmedlemmer har flere opgaver på skibet og på udflugterne. Maden kan man ikke klage over, men efter at have fået byttet fra en kahyt med én seng til en med to smalle stålrørssenge havde vi så i hvert fald et sted at sove. Ingen bord, ingen stol, ingen knager til at hænge sit tøj på – men pyt, det kommer man over – også at vi skal have toilettets låg af, for at få vand i beholderen.

Gulvet består af smalle gulvbrædder, og gennem sprækkerne kan man se ned til personaleafdelingen nedenunder.

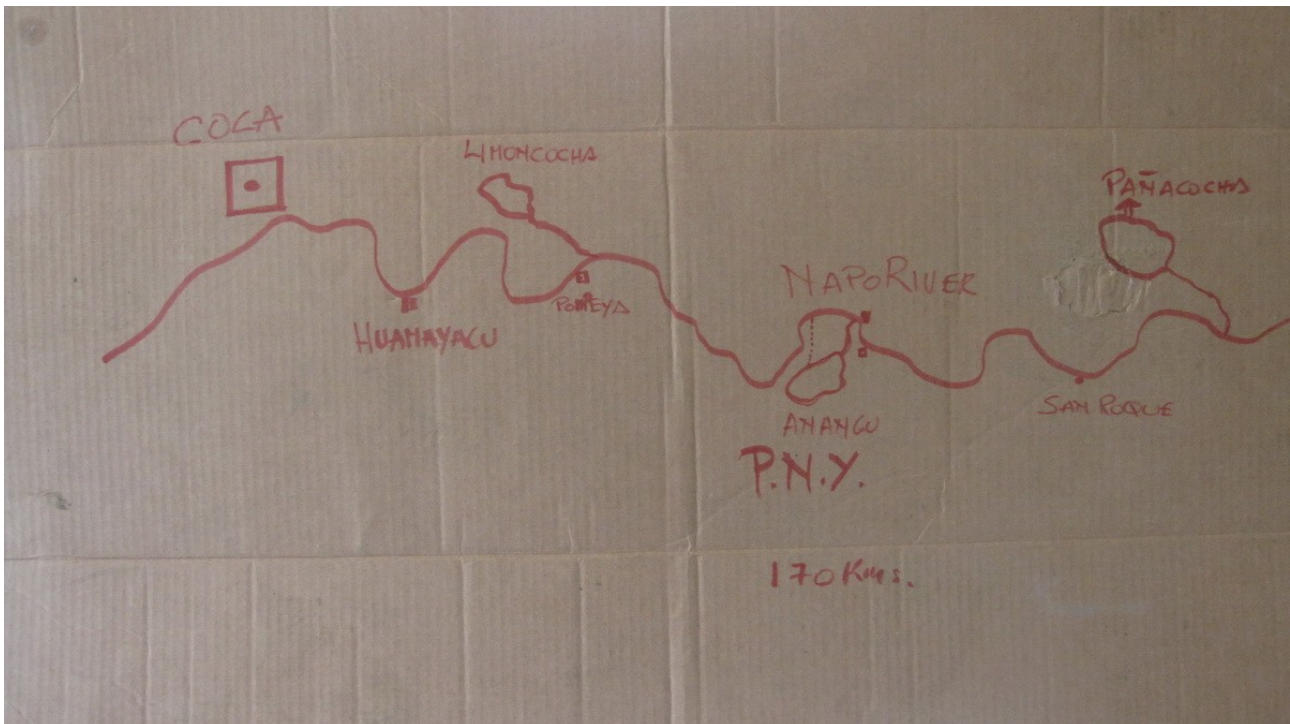

Illustration 44: Hector tegnede på min opfordring et kort over sejlturen med afmærkning af landingsstederne på Napofloden.

Til frokosten fortæller Hector, den lokale guide, om Ecuadors regnskov, og programmet for resten af dagen, ligesom vi får udleveret programmet for alle fire dage.

Mine forventninger om at skulle sidde og se bredderne passere forbi, mens jeg fik skrevet lidt mere på dagbogen, bliver gjort til skamme, da vi først kommer hjem med 19-tiden

Efter frokost går turen så med skibets lange kano i ført svømmeveste ind til bredden, hvor vi bliver kørt til en lagune, **Limoncocha Biological Reserve**.

Illustration 45: Caiman i skjul

Illustration 46: Trods farverne var fuglene ikke nemme at få øje på

Herfra inddeles vi i to både, og sejler ud på lagunen for at se efter fugle og caimaner. Vi ser da også en hel del kendte og ukendte fugle, aber og og får generet nogle caimaner ved at piske i vandet med en pind. Lederen af turen, Hector, er ganske fortræffelig til at spotte dyrene, og har også en del humor. Dertil kommer en række andre medarbejdere, herunder en læge, som bistår som hjælper.

Det bliver også forsøgt at fange piranha-fisk, men forgæves. Det er mørkt, da vi atter skal i bådene, så der er god brug for den medbragte pandelampe, som også kan bruges til at spotte øjnene på caimaner (det gav nu ikke noget resultat). Alt imens er der lysshow af lynglimt på himlen horisonten rundt, og det fortsætter til midnat, da gik vi til ro.

Pañacocha 9.11.2010

Tordenvejret afløses hen over midnat med kraftigt regnvejr, og det høres tydeligt på taget, så det er virkelig en regnskov.

Skibet lettede mellem 5 og 6 for at fortsætte sin tur ned ad floden.

Det regner tæt, da vi står op, men der er jævn trafik på floden af kano med transport af mennesker.

Der er store sandbanker, som gør, at der stadig må krydses lidt, omend ikke så meget som foregående dag, og en gang imellem hører man, når skibet rammer bunden. Men det sejler langsomt, så der sker ikke så meget.

De mest karakteristiske træer er kapoktræerne, som interessant nok har deres eget livsforløb efter hvor gamle, de er, dvs. de springer ud, sætter frugt og taber bladene på forskellige tidspunkter.

Regnen ophører heldigvis efter morgenmaden. Vi får udleveret gummistøvler, inden vi bliver sendt i den store kano, som er blevet tømt for vand.

Derpå er der en to-timers sejlads til **Pañacocha**, hvilket på deres lokale sprog betyder piranhasøen.

På vejen derud konstaterer man, hvor vanskeligt det er at sejle på floden: dels går skruerne af og til ned i sandet, dels fik de på et tidspunkt fat i en stor gren (ca 12-15-cm. i diameter og med forgrening).

Den rammer motorføreren i ryggen, så uanset svømmevest får han et ordentligt blåt mærke. Bådføreren klatrer behændigt uden på båden for at komme styrmanden til hjælp.

Der betales entre til området, som de indfødte passer, så ved en flodmunding lægges til ved bredden og der dukker der en mand op og modtager betalingen.

Vi se de blå-sorter 'Anni'fugle, de små gule fugle, hejrer og gribbe, og på lodgen "Dolphin Lodge", hvor vi får en fortræffelig lunch, er der både gribbe og væverfugle.'

Tegning 1: "Drageblod" med medicinsk virkning

Der var mulighed for at bade i lagunen inden frokosten (?), men det afstod vi fra.

Den oprindelige plan var, at vi skulle deles i to hold; ét går i gummistøvler gennem skoven, det andet hold sejler – og derefter byttes, således at alle får samme oplevelser. Men pga. forsinkelser under sejladsen bliver det et valg, og alle vælger vandreturen gennem regnskoven.

Den bliver på ca. 1 time, og ligner dem vi ellers har oplevet med kapoktræ, bladskærermyster, edderkopper, og – som noget nyt – drage træet, som bløder en rød væske, som derfor kaldes 'drageblod'. Der kan tappes ca. 4 gallons af et træ, og væsken har helbredende virkning på mange ting, og medicinal selskabet Pfizer analyserer pt. stoffet.

Og så gik turen tilbage på de smalle, hårde sæder. Undervejs blev der spottet et enkelt dovendyr, som vi dog ikke kunne identificere i bladløvet.

I mørkningen lyser afbrændingen af gas på oliefelterne op, og fortæller om grundlaget for landets velstand

Flotellet er nu ankre på ca 170 km fra udgangspunktet (50 km luftlinie)

Añangu 10.11.2010

Da vi vågner, kan man stort set ikke se en hånd for sig. Det betyder også, at skibet ikke er afsejlet fra sin ankerplads kl. 5, for man kan ikke se sandbankerne.

Vi skal tidligt af sted, for vi skal se papegøjerne spise *caolin* i skrænterne, og de kommer indenfor ganske bestemt periode. De kommer flyvende fra 60 kilometer, fordi de skal bruge caolinen til at hjælpe på deres fordøjelse. Og det er rigtigt: vi når frem til klinterne, der er fyldt med papegøjer. Der er flere arter, men for ukyndige, kan det være svært at se nuancerne, da grundfarven på vingerne er grøn under alle omstændigheder.

Illustration 47: Papegøjer spiser caolin

Yasumi Añagu!. Det er fantastisk at se så mange papegøjer flyve rundt eller sidde ganske tæt for at spise caolinen.

Det foregår i '*Parque Nacional*

Faktisk skal vi lidt tilbage ad floden for at komme til et andet observatorium. Da papegøjerne er meget præcise, er vi for tidligt på den, så vi udfylder tiden med at få en improviseret introduktion til det lokale samfunds danse og brugsgenstande. Jeg mener stedet hed *Ally Shamushka Kaychi*. Vi gamle mænd bliver budt op til dans, og i tropeheden kan man godt få sved på panden.

På det næste papegøjested er der ligeledes mange papegøjer (3-4 forskellige arter). Efter at have fløjet larmende rundt i træerne flyver de i en grotte for at drikke. I sig selv et forbløffende syn. Men endnu mere fantastisk er det, når 8-900 papegøjer forlader hulen stort set samtidig i 3-4 store grupper.

Illustration 48: Papegøjer flyver ud fra hulen, hvor de har drukket vand

Derefter bliver vi delt, så halvdelen starter med en kanotur, den anden med at vandre gennem regnskoven. Vi hører til sidstnævnte, og går under Hectors ledelse de ca. 4 kilometer.

Vi ser frugter, insekter, der er mange nedfaldne blade, hvoraf nogle er så store som serveringsbakker.

Det er en varm tur, og sveden driver af en. Højdepunktet er et tårn op ad et kapoktræ på 38 meter. Det er nok tik at man kan se ned og hen over trætoppene – en helt utrolig fornemmelse. Løvtaget slutter ca. i 30 meters højde, kun brudt af større kapoktræer og enkelte andre.

Vi spiser frokost på en fortræffelig eco-lodge (navn??). Ganske kort tid efter vores fremkomst hertil, styrter regnen ned en god times tid, hvorefter det klarer op, og vi kan fortsætte vores aktiviteter i solskin.

Kanoturen fra lagunen og indtil Napo-floden gennem 'Napu Wild Life Center' er en sand lise. Båden padles frem, og vi ser mange fugle, aber og en anaconda-baby. Turen er på ca. 7 kilometer.

Der er så mange farvestrålende sommerfugle, men de flakser hurtigt ud af synsvidde, så de er meget vanskelige at fotografere., så man kunne bruge rigtig mange dage på at lave fotosafari på sommerfuglene – og for den sags skyld også fuglene.

På floden flere banker, der er ved at få bevoksning.

Færger der transporter biler og godt på tværs af floden, og de pramme, der skubbes af en slags 'slæbebåde' frem over længere distancer

Hector har på min opfordring tegnet et kort på et stykke pap med markering af de steder, hvor vi har været.

Til en forandring er vi fremme ved flotellet før 18, så vi får lejlighed til lige at nyde solnedgangen

og slappe af på dækkets terrasse.

Sumak Allpa 11.11.2010

Til en forandring er der først morgenmad kl. 8 – men vi står alligevel op kl. 6:30 og gå ud og nyder morgnen. Her kan man finde et stort udvalg af nattens insekter, fra sommerfugle til natsværmere, fingerlange græshopper mm. De fleste er afgået ved døden, nogle er der stadig lidt liv i.

Efter morgenmaden er der enten undervisning i at lave smykker med lokale materialer, eller se film i spiselokalet.

Vi vælger at gå på dækket og iagttage landskabet flyde forbi. De mest markante landgangssteder er olieselskabernes, og der er ingen tvivl om, at de flytter udviklingen.

Efter relativ kort tid kan vi se regnen komme efter os, og den indhenter os, så vi må rykke ind under halvtaget.

Der er sen frokost, og mens vi spiser ophører regnen, og vi kan tage af sted i tørvejr til 'Hectors ø', '**Sumak Allpa Island**'. Der må sejles en stor omvej omkring sandbankerne fro at komme til landingsstedet.

Øen er på 115 hektar, og Hector har arbejdet for at de har en *primary school*, hvor der er 18 elever, ligesom der i hans projekt indgår bevarelse af de indfødtes kultur og sprog og traditioner. Han og hans tyskfødte kone og børn bor lidt tilbagetrukket i forhold til skolen, lærerboligen og huset for frivillige.

Vi går et par kilometer ind i regnskoven for at finde aber, som er den anden del af Hectors projekt: at sikre frie aber, som kan formere sig. Det er meget brugt, at holde aber som kæledyr, hvilket truer arterne. På øen er der flere abearter, heriblandt 3 udrydningstruede.

Han præsenterer de mange planter, som indgår i deres naturmedicin, som blade, afkog eller andet. Der er ikke megen tillid til moderne virksomheders medicinkemi.

Hector demonstrere og arrangerer skydning med pile i langt pusterør og kast med spyd, og Ulla vinder faktisk en præmie (T-shirt).

Illustration 49: Shamanen 'haler' Perry (amerikansk turist, som var med)

Ved mørkets frembrud dukker *shamanen* sammen med en *Yatchak* (hvis rolle jeg ikke har kunnet verificere) op iført fjerprydet hovedbeklædning og halsbånd med alskens kraftige amuletter, og udfører healingsproces på tre personer under afsyngning af sange, pusten røg fra en indianercigar (det er ikke tobaksblade).

Da vi sejler hjem, ser vi tydeligt lyset fra adskillige borefelter, hvor gasen brændes af, og dermed oplyser himlen med et lyserødt skær.

Afskedsmiddagen serveres udendørs på fordækket – og de få regnstænk, der kommer, udvikler sig ikke til mere, selv om vi kan se tordenvejr i det fjerne.

Her får vi så det samlede overblik over den hele besætningen. Ikke mindst har skibets kok ydet en imponerende indsats. Alle måltider har været veltillavet og afvekslende.

Som et minde om turen tildeles alle en t-shirt.

Denne sidste aften på båden afsluttes med besøg i baren på 3. etage.

Retur til Quito 12.11.2010

Så er det pakketid, og første step på hjemrejsen begynder. '*Flotel la Mission*' kommer tilbage til **Coca** ved 9-tiden, og så begynder den evindelige venten.

Ca. 170 km har vi sejle (50 km i luftlinie) ad Napo-flodens lave strøm med mange sandbanker, hvoraf nogle dog var ved at blive permanente øer.

Bussen til lufthavnen kommer efter en time, og der er kun kort til lufthaven, hvor vi hurtigt får checket ind, men kun for at skulle vente en ny time på flyvemaskinen.

Selve flyveturen fra Coca til Quito tager knap ½ time. Vi bliver kørt til restaurant *Ronda*, et stort og professionelt spisested med små sidekarnapper, hvor vi fik en fortræffelig 3-retters menu og får udleveret nogle små figurer i nationaldragter..

Så er kl. næsten 16 og det fugtige tøj fra Amazonas skal pakkes ud for at blive tørt efter opholdet i den fugtige regnskov.

Og så skal der pakkes, inden afskedsmiddagen i aften. Det regner, og vi transporteres i bus gennem byen og op gennem de meget snævre gader til en mondæn restaurant ikke så langt fra *El Panecillo*-statuen, og hvorfra der udsigt over hele byen.

Sidste dag i Quito 13.11.2010

Ulla drager til byen sammen med nogle flere fra gruppen for at se, om der skulle være mere, vi kunne bruge penge på (det var der ikke).

Jeg tager med *Svitlana* på museum da Torben ikke er helt på toppen. Undervejs dertil bliver vi pludselig overrumplet af en mørklødet person, der med trukket kniv vil have mit videokamera, som jeg uforsigtigt har haft i hånden. Han lader sig nu afskrække (jeg tror, jeg spurgte om han havde spist søm...på dansk).

Illustration 50: Der var alt fra stenalderredskaber, keramik og masser af guld. Man måtte ikke fotografere, så dette billede er hentet på museets hjemmeside.

Museo del Banco Central de Ecuador var ganske fortræffeligt med genstande fra før spaniernes ankomst: keramik, husgeråd, brugsgenstande og en flot samling guldsmykker og prydstykker. Man kan forestille sig, hvor imponerende personerne må have set ud, når solen spillede i de gyldne flader..

Afskedsmåltidet for denne ferie indtager vi alene på fiskerestauranten *Barlovento*, og derefter starter de mange timers hjemrejse.

Desværre viser det sig, at *LAN* flyver med *Iberia* som operatør på netop denne afgang, og det var ikke velegnet til langture (hverken underholdning eller betjening).

I Madrid havde vi god tid, men til gengæld kun $\frac{3}{4}$ time i Barcelona til at skifte til sidste fly til København. Det blev ikke bedre af, at vi skulle have boardingkort og yderligere var edb-systemet

nede, men heldigvis var vi sluppet for at bruge tid på sikkerhedskontrol.

Sidste konklusion: *Spanair* er virkelig et lavprisselskab, så det aftensmåltid, vi havde forventet, kunne mod betaling erstattes af sandwich, hvilket vi dog fravalgte.

Da det var søndag kunne Flemming hente os i lufthavnen, og vi var hjemme før midnat.

Det har været en rigtig god og spændende ferie med masser af oplevelser og ny viden, som vi nu skal hjem og fordøje.